Беш йилликни муддатидан илгари бажарамиз

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

21-ЙИЛ ЧИҚИШИ
№ 145 (5238).
25 ИЮЛЬ
ПАЙШАНБА
1974 ЙИЛ.
Баҳоси 2 тийин.

Совет Иттифоқи Коммунистик Партияси Марказий Комитетининг Пленуми тўғрисида

ИНФОРМАЦИОН БИЛДИРИШ

1974 ЙИЛ 24 ИЮЛДА СОВЕТ ИТТИФОҚИ КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ ПЛЕНУМИ БЎЛДИ.

ПЛЕНУМДА КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ БОШ СЕКРЕТАРИ ЎРТОҚ Л. И. БРЕЖНЕВ НУТҚ СЎЗЛАДИ.

ПЛЕНУМ ТЎҚҚИЗИНЧИ ЧАҚИРИҚ СССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ БИРИНЧИ СЕССИЯСИГА ДОИР МАСАЛАЛАРНИ ҚАРАБ ЧИҚДИ ВА ТЕГИШЛИ ҚАРОР ҚАБУЛ ҚИЛДИ.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ўзининг «Саноат корхоналари, қурилиш ташкилотлари, транспорт ишлаб чиқариш илғорларининг тўққизинчи беш йилликда икки беш йиллик топшириқни бажариш юзасидан бошлаган ташаббуси тўғрисида»ги 1974 йил 20 февраль қарори қандай бажарилаётганлигини кўриб чиқди.

Область, шаҳар, район партия комитетлари, Ўзбекистон Касаба союзлари республика Совети, Ўзбекистон комсомоли Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР министрликлари ва идоралари ишлаб чиқариш илғорларидан: Наманган шойи ва костюмбоп газламалар комбинатининг ип йигирувчиси Д. Тошпўлатова, Тошкент тўқимачилик комбинатининг тўқувчиси В. И. Солдатова, Андижон трикотаж фабрикасининг тикувчиси С. Мўйдинова, Чирчиқдаги «Узбекхиммаш» заводининг токари В. Г. Мамаев, 1-пойафзал фабрикасининг фрезерчиси С. Раҳимов, К. Е. Ворошилов номидаги «Ташсельмаш» заводининг слесари М. Мўйдинов, Бекободдаги 16-автобаза шофёри Х. Абдужабборов, «Узбекшахтострой» трести 6-қурилиш бошқармаси коммунистик меҳнат бригадасининг бошлиғи Д. А. Зазулин, «Главташкентстрой»га қарашли «Висотстрой» тресги 69-қурилиш бошқармаси комплекс бригадасининг бошлиғи М. Хабибуллаевларнинг ўз зиммаларига оширилган социалистик мажбуриятлар қабул қилиб, беш йилликнинг қолган вақти ичида яна бир беш йиллик топшириқни бажаришга қарор берганликлари тўғрисидаги қимматли ташаббусини оммалаштириш соҳасида муайян иш қилдилар.

Уларнинг ҳаммалари смена иш нормаларини мунтазам равишда ошириб бажармоқдалар ва 1974 йил 1 июлга келиб: ўртоқ Мўйдинов 1978 йил май ойи ҳисобига, Тошпўлатова, Солдатова, Мўйдинова, Раҳимов, Абдужабборов ўртоқлар 1977 йилнинг сентябрь—декабрь ойлари ҳисобига, ўртоқ Мамаев 1977 йилнинг март ойи ҳисобига, Зазулин ва Ҳабибуллаев ўртоқлар 1976 йилнинг иккинчи ярми ҳисобига меҳнат қила бошладилар. Бу кўрсаткичларга эришилганлиги уларнинг ишчиларга хос ташаббускорлигининг, меҳнатга коммунистик муносабатда бўлишнинг, олинган мажбуриятларни бажариш учун ғайрат билан кураш олиб борилаётганлигининг ёрқин кўринишидир, улар ўз ишларида ёш ишчиларни тайёрлашга катта эътибор бермоқдалар.

Республиканинг 160 дан ортиқ меҳнаткаши илғорларининг намунасига эргашиб, ҳозир «тўққизинчи беш йилликда» иккита беш йиллик топшириқни бажарамиз», деган шиор остида ишламоқдалар. Андижон, Тошкент, Фарғона, Наманган, Хоразм ва Самарқанд областларида бу ташаббуснинг издошлари кўп.

Шу билан бирга бу ажойиб ташаббус Қорақалпоғистон АССР, Сурхондарё, Жиззах, Бухоро, Қашқадарё, Сирдарё областларининг корхоналари ва ташкилотларида ҳали дуруст оммалашгани йўқ. Бу ташаббуснинг издошлари ўрмон, ёғочсозлик саноатида, қурилишда, граждан авиациясида ва қишлоқ хўжалигида ҳали оз. Мусобақадошлар ўз зиммаларига олинган юксак мажбуриятларни бажаришда зарур ёрдам бермаётганликларини кўрсатувчи фактлар бор.

Қабул қилинган қарорда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети шуни таъкидладики, Тошпўлатова, Солдатова, Мўйдинова, Раҳимов, Мамаев, Мўйдинов, Абдужабборов, Зазулин, Ҳабибуллаев ўртоқлар юксак унум билан ишлаш намуналарини кўрсатмоқдалар ва 1975 йилнинг охирига қадар яна бир беш йиллик топшириқни бажариш юзасидан ўз олдиларига қўйган олижаноб вазифани шараф билан ҳал этмоқдалар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети республика меҳнаткашларининг «тўққизинчи беш йилликда икки беш йиллик топшириқни бажарайлик» ва Ўзбекистон ССР билан Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллигини муносиб кутиб олайлик, деган шиор остидаги социалистик мусобақасини кенг қулоч ёздириш учун қўшимча чораларни кўришни область, шаҳар, район партия комитетларининг, Ўзбекистон Касаба союзлари республика Советининг, Ўзбекистон комсомоли Марказий Комитетининг, Ўзбекистон ССР министрликлари ва идораларининг зиммасига юклади. Тегишли ташкилотларга ишлаб чиқаришни ташкил этишдаги камчиликларни тугатиш ва юксак унум билан ишлаш учун меҳнаткашларга зарур шарт-шароитларни яратиб бериш таклиф этилди.

ПАХТАЗОР ХАБАРЛАРИ

ПИСКЕНТ. 1-«Пискент» совхозининг 3-бўлимида ғўзани парвариш қилиш қизғин. Деҳқонлар июлнинг ҳар кунидан унумли фойдаланишяпти. Ғўзани чуқур культивация қилиб, суғоришни илғор агротехника усулларида олиб боришмоқда. Шу туфайли ниҳоллар серавж, етти-саккизтадан кўсак санаш мумкин. А. Абдусаматов, Д. Анваров ўртоқлар раҳбарлик қилаётган бригадаларда айниқса ҳосил тўплаш ойлиги шу куннинг талаби даражасида ўтяпти.

И. ХАЙИРОВ.

●

БЕКОБОД. «Победа» колхозининг ўртоқ О. Маманазаров бошлиқ бригадасида ғўзани суғориш яхши йўлга қўйилган. Бу иш тажрибали колхозчиларга топширилган. Шу сабабли ғўзалар кечалари суғориляпти. Ниҳоллар кундан-кунга гул ва кўсакларини кўпайтиряпти. 130 гектар ернинг ҳар гектаридан 35 центнердан хирмон кўтариш учун курашаётган деҳқонлар июль—август ойларини зарбдор ойлик деб эълон қилдилар.

З. ЮСУПОВ.

●

ЧИНОЗ. Муяссар Абдуллаева раҳбарлик қилаётган бригада Карл Маркс номли колхознинг пешқадамларидан бири ҳисобланади. Бу ердаги ўттизга яқин колхозчи намунали меҳнат қилишиб, кундан-кунга топшириқни ортиғи билан бажаришяпти.

Н. Нишонов, ўзи бошқараётган трактор билан кунига 10—13 гектар майдонни сифатли ишловдан чиқармоқда. О. Қўшбоқова, Н. Йўлдошева каби деҳқонлар чопиқда меҳнат намуналарини кўрсатишяпти. М. Ғиёсов, М. Обидов, Ш. Раҳмонов, Э. Оллоёров ўртоқлар суғоришни икки сменада олиб боришмоқда.

М. ОРИПОВ.

МУКОФОТЛАР ТОПШИРИЛДИ

22 июлда Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумида мукофотлар топширилди.

Бир қанча маданият муассасаларининг ходимлари СССР орденлари ва медаллари олишди. Улар 1973 йил планларини ҳамда зиммаларига олган социалистик мажбуриятларини тўла ва ошириб бажаришда эришган муваффақиятлари учун шу мукофотларга сазовор бўлган эдилар.

Халқ хўжалиги мутахассисларининг, фан ва маданият арбобларининг катта группасига Ўзбекистон ССРнинг фахрий унвонларини бериш тўғрисидаги гувоҳнома ва кўкракка тақиладиган тегишли нишонлар, шунингдек республика Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиқлари топширилди.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг раиси Н. М. Матчонов мукофотларни топшириб, ўрнак кўрсатган ўртоқларга сиҳат-саломатлик ва ишларида янгидан-янги муваффақиятлар тилади. (ЎзТАГ).

ЧОРВАЧИЛИК ҚАНДАЙ ҚИЛИБ ДАРОМАД МАНБАИГА АЙЛАНДИ

Пахтачилик — хўжалигимизда асосий тармоқ. Ўз-ўзидан маълумки, техника, ишчи кучларининг асосий қисми шу соҳани йил сайин ривожлантиришга сафарбар этилади.

Кейинги йилларда пахтачилик соҳасида эришаётган муваффақиятларимиз деҳқонлар ва механизаторлар она-Ватанга кўпроқ «оқ олтин» етказиб бериш йўлида зўр ғайрат кўрсатиб фидокорона меҳнат қилаётганликларини, илғорлар тажрибаси амалга оширилиб фан ютуқлари, ер-сувдан унумли фойдаланиш учун бўлаётган ҳаракат ижобий натижа бераётганлигини кўрсатади. Яқин-яқингинада колхозимизда гектаридан 18—20 центнердан пахта ҳосили олинар эди. Бултур ҳар гектар ердан 36,5 центнердан пахта топширилди. Бу йилги социалистик мажбуриятимиз — гектаридан 40 центнердан «оқ олтин» етиштириш.

Шуни ишонч билан айтиш мумкинки, далаларимиздаги ҳар туп ғўзада шу кунларда учтўрттадан кўсак борлиги, ғўза парваришининг қизғин давом эттирилаётганлиги бу социалистик мажбуриятимизни шараф билан бажариш имкониятини беради.

Гап чорвачилик хусусида бораётганида, уни пахтачиликдан бошлаганимизнинг боиси шундаки, хўжалигимизнинг ривожини, ҳартарафлама тараққий этишини пахтачиликсиз тасаввур эта олмаймиз.

Маълумки, жуда кўп хўжаликларда, айниқса пахтачилик колхози ва совхозларида чорвачилик ҳар хил сабабларга кўра унча ривожланмаган, даромад берувчи соҳага айланмаган бўлади. Лекин, бизнинг колхоз партия ташкилоти, правление колхозчилар билан маслаҳатлашиб, агар хўжаликда бир тармоқ ривожланавергани билан бошқа тармоқлар оқсайдиган бўлса, колхоз экономикасини кўтариб бўлмайди, ҳамма соҳа баробарига даромад манбаига айлантирилиши керак, деган фикрга келди ва ўз ишини шу мақсадга бўйсундирган ҳолда олиб борди.

1968 йилга қадар фермаларимизда асосан жайдари моллар боқилар, улардан жуда оз маҳсулот олинар, ҳатто берилган ем-хашак, бўлак сарф-харажатлар қопланмай колхозга зарар келтирилар эди. Очиғини айтиш керак, ўша вақтларда чорвачилик пахтачиликдан келган даромад ҳисобига сақлаб турилар эди. Бундай хўжасизликдан воз кечиш, чорвачиликни ривожлантириш йўлларини ахтариб топиш бизнинг олдимиздаги асосий вазифа эди. Биз шу йўлдан бориб, бундан олти йил бурун 90 бош наслдор ғунажинлар сотиб олдик. Уларни маҳаллий шароитда яхшилаб боқдик, парвариш қилдик. Шу билан бирга чорвачилик касбини яхши билган, чорвачиликка муҳаббат қўйган кадрлар ҳисобига тўлдирдик. 23 йилдан бери ферма мудири бўлиб ишлаб келаётган Расул Шукуров, олий маълумотли ветврач Мирсоли Эшмуҳамедов ўртоқлар фермадаги ишни колхоз умумий мажлисида маъқулланган талаблар асосида ривожлантириш учун астойдил меҳнат қилаётганликлари бугунги кунда ўзининг ёрқин натижалари билан исботланиб турибди.

Сотиб олинган наслдор ғунажинлар ҳақиқатан ҳам сермаҳсул экан, биринчи йилданоқ кўплаб сут бера бошлади. Биз ўз фермамизга маҳаллий шароитга мосланган ўша ғунажинларни сигир қилгач бузоқларини сақлаб қолиш учун ва сигирлар подасини ана шу маҳсулдор наслдаги зотли моллар ҳисобига кўпайтириш мақсадида зарур ишларни олиб бордик. Ҳозирги пайтда шундай наслдор сигирлар 150 бошга етказилди. Сигирлардан кўплаб сут соғиб олиш учун уларнинг боқуви яхшиланди. Бу йил олти ой давомида ҳар бир сигирдан 2308 килограммдан сут соғиб олинди. Бу ўтган йилдагига қараганда сигир бошига 363 килограммдан кўпдир.

Чорвадорларимиз моллар боқувини янада яхшилаш, улар парваришини зоотехника қоидалари асосида ўтказиш ҳисобига бу йил ҳар бир сигирдан 4250 килограммдан сут соғиб олишни мўлжаллаб қўйдилар. Бу албатта бизнинг Бўка шароитида, айниқса, пахтакор хўжалик шароитида юқори кўрсаткич ҳисобланади. Лекин сигирларнинг кундалик сут беришига қараб, улардан маҳсулот олиш тобора ошаётганлигини ҳисобга олиб, бу социалистик мажбуриятимиз реал эканлигига шубҳа қилмаса бўлади.

Биз юқорида чорвачиликни ривожлантиришнинг муҳим шартларидан бири моллар наслини яхшилаш, айниқса наслдор сигирларни кўпайтириш муҳим роль ўйнаётганлигини алоҳида кўрсатиб ўтдик. Шуни таъкидлаш керакки, моллар наслини яхшилашнинг ўзигина маҳсулотни кўпайтиришни таъмин этмайди. **Наслдор моллар рационида белгиланганидек турли-туман ширали, тўйимли озуқалар билан йилнинг ҳамма фаслида тўйдириб боқилгандагина юқори кўрсаткичга эришиш мумкин. Ферма ходимлари ўз вазифаларини ана шу талаб даражасида олиб бормоқдалар. Яъни, колхозда чорвачилик озуқа базасини мустаҳкамлашга алоҳида эътибор берилаётир.**

Яйлови бўлмаган, унумдор ерлар асосан пахтачилик учун ажратилган бизнинг колхоз сингари хўжаликлар шароитида озуқа базасини қандай йўл билан мустаҳкамлаш мумкин. Биз бу масалани муҳокама қилганда мақсадга эришмоқ учун **алмашлаб экишни тўла амалга ошириш тадбирларини белгиладик. Шунинг учун пахта-беда-маккажўхори алмашлаб экиш йўлга қўйилди.** Шунингдек, эрта кўкламда жавдар буғдойни кўк ҳолида ўриб едириш, кузда майса маккажўхори билан молларни боқиш, сўнгги ўрим бедани кўк ҳолида молларга бериш сигирлардан кўплаб сут соғиб олишни таъминламоқда.

Биз алмашлаб экиш масаласида ўзимизнинг синалган тажрибамизни амалга ошириб келмоқдамиз. Беда экилган майдонлар учинчи йилда беданинг иккинчи ўримидан кейин ҳайдалиб, маккажўхори экилади. Бу икки ўримда масалан, 100—110 центнердан беда пичани олинган ерларнинг ҳар гектаридан 300 центнер ва ундан ҳам кўпроқ силос учун маккажўхори кўкпояси олишни таъминламоқда. Шунингдек, **биз маккажўхорини бедага аралаштириб экиш, маккажўхори билан бирга хашаки лавлаги экишни кенг жорий қилмоқдамиз.** Бунда гектаридан 400—500 центнердан маккажўхори кўкпояси, аралаш экин экилган жойлардан, 300—400 центнердан хашаки лавлаги олиш таъмин этилмоқда. Ер унумдорлигини оширишда ва ундан кўпроқ маҳсулот олишда бундай усулни қўллаётганлигимиз чорвачилик озуқа базасини мустаҳкамлашда кутилган натижани бермоқда.

Биз бу йил беданинг икки ўримида 115 центнердан пичан йиғиб олдик. Бедапояларни озиқлантириш, қондириб суғориш йўли билан гектаридан 170—180 центнердан беда олиш учун курашмоқдамиз. Бунга сўнгги ўримдан кейин кўк ҳолида едирилган беда кирмайди.

ИЛҒОР ТАЖРИБА

Колхозимиз сут соғиб олишда олти ойлик натижаларга кўра областимизда биринчи ўринга чиқиб олди. Бу бизнинг чорвадорларимиз масъулиятини янада оширади. Эришилган муваффақиятни мустаҳкамлаш, уни кўпайтириш, юксак натижаларга эришавериш бизнинг асосий мақсадимиздир.

Биз сут соғувчиларимиздан Улқиз Шукурова билан фахрланамиз. Чорвачилик касбини пухта эгаллаган ва бу соҳада фидокорона меҳнат қилиб келаётган ўртоқ Шукурова областдаги илғор чорвадорлар даржасига етиш, улардан ўзиб кетиш учун ғайрат кўрсатмоқда. У олти ой давомида ўз боқимидаги ҳар бир сигирдан 2660 килограммдан сут соғиб олди. У йил охиригача сут соғишни ҳар сигир бошига 5000 килограммга етказиш ниятида.

Чорвадорлар ўртасидаги социалистик мусобақада яхши натижаларга эришиш мақсадида астойдил меҳнат қилаётган Олтин Байрамова, Марва Галина, Муҳаббат Абдуллаева, Ойша Нурматова, Ҳалима Халилова сингари сут соғувчилар ўз боқимларидаги ҳар бир сигирдан 2200—2385 килограммдан сут соғиб олиб олти ойликда белгиланганидагига қараганда анча юқори кўрсаткичларга эришдилар.

Давлатга топшириладиган молларни юқори семизликда бўлишини таъминлаш чорвачиликдан келадиган даромад манбаининг асосларидан биридир. Молларнинг гўштга юқори семизликда топширилиши колхозга иқтисодий жиҳатдан катта фойда келтиради. Биринчидан, давлат молнинг юқори семизликда топширилгани учун катта ҳақ тўлайди, иккинчидан, колхозда мол туёғини сақлаб қолишга имкон беради. Ўтган йили биз 18—24 ойлик таначаларни 447 килограммга етказиб гўштга топширдик. Бу йил ҳам шунга яқин кўрсаткичга эришилди. Беш йилликнинг сўнгги йилида гўштга топшириш мақсадида 60 та тана бўрдоқига боқилмоқда. Биз уларнинг тирик вазни 550 килограммга етгач гўшт учун январь ойи бошларида топширамиз.

Бундан уч-тўрт йил илгари колхозда чорвачилик фойда келтирмас эди, дедик. 1973 йилда колхоз чорвачиликдан 43 минг сўм соф фойда олди. Бу йилги мўлжалимиз — чорвачиликдан келадиган соф фойдани 60 минг сўмга етказиш.

Колхозимиз фермасида бугунги кунда фақат кўп маҳсулот берадиган наслодр сигирлар боқилмоқда. Биз ана шундай сигирлар районимиздаги қўшни хўжаликларда ҳам бўлишини бурчимиз, деб биламиз. Шунинг учун ўтган йили қўшнимиз «Коммунизм» колхозига 35 та наслдор ғунажин сотдик. Бу йил Жамбул номли колхоз 32 бош ғунажин сотиб олди. Биз фақат ўз колхозимизда эмас, районимиздаги бошқа хўжаликларда ҳам чорвачилик фойда келтирадиган тармоққа айланишини ўйлаб, ана шундай қилмоқдамиз.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Леонид Ильич Брежнев Олмаотада сўзлаган нутқида ер халқ бойлиги эканлигини жуда тўғри таъкидлаган эди. Биз ерларимизнинг ҳар бир қаричидан унумли фойдаланишни кўзда тутиб иш олиб бормоқдамиз. Бир ердан икки марта озуқа экини экиб ҳосил олмоқдамиз.

Масалан, бу йил 15 гектар ерга арпа экилган эди. Унинг ҳар гектаридан 30 центнердан дон йиғиб олдик. Ўрнига кетма-кет маккжўхори экилди. ва бу майдонлар ҳозир икки марта ўғитланди ва қондириб суғорилди. Шундай қилиб бу ерларнинг ҳар гектаридан камида 400 центнердан силосбоп кўкпоя олишни мўлжаллаяпмиз. Ёки ўн гектар ерга жавдар экилиб, унинг ҳар гектаридан 350 центнердан ҳосил олинди ва кўкламда сигирларга кўк ҳолида едирилди. Ўрнига маккажўхори экилди. Биз шу майдонларнинг ҳар гектаридан 500 центнердан силос олишни мўлжаллаяпмиз.

Республикамиз ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллик олтин тўйи бўладиган ва беш йилликнинг белгиловчи йилида биз она-Ватанга 4000 тонна «оқ олтин», 120 тонна , шоли, 460 тонна сут, 35,6 тонна гўшт, 400 тонна қовун-тарвуз, 50 тонна ғалла, 300 тонна маккажўхори дони етказиб берамиз. Ана шундай социалистик мажбуриятимизни бажариш учун колхозимиз аъзолари зўр ғайрат ва фидокорлик кўрсатиб меҳнат қилмоқдалар.

Биз бундан кейин ҳам чорвачиликни тинмай ривожлатиравeрамиз ва уни хўжалигимизнинг даромад келтирувчи асосий манбаларидан бири бўлиб қолишига эришамиз.

Чорвачиликни ривожлантириш, унинг маҳсулдорлигини ошириш колхозимиздаги ҳар бир кишининг диққат марказида бўлиб келди ва шундай бўлиб қолади.

Юнус ТЎЛАГАНОВ,
Бўка районидаги «Октябрь 40 йиллиги» колхозининг раиси.

МОҲИР СУВЧИЛАР МИНБАРИ

СУВДАН ТЕЖАМКОРЛИК БИЛАН ФОЙДАЛАНАЙЛИК

Мен илгари ҳам сувчилик касби билан шуғулланаётган деҳқонларга ҳавас қилардим ва уларнинг изидан боришга иложи борича интилардим. Бу касбда кўп йиллик меҳнатларим натижасида яхшигина тажриба орттирдим. Шуни инобатга олган тажриба участкамиз раҳбарлари зиммага 32 гектарлик пахтазорни ишониб топширдилар. Ҳозир эрта-ю кеч ғўза пайкалларида бўлиб, уларнинг қониб сув ичишини таъминлайман.

Бу ишларни бекаму-кўст бажаришимда Бутуниттифоқ пахтачилик илмий-текшириш институтининг суғориш лабораторияси илмий ходимлари ёрдам бериб турибдилар.

Улар механизация ёрдамида ўқариқлар очиб, унинг узунлигини ернинг тупроқ шароитига қараб белгиламоқдалар. Ҳозир пахтазорларимизда очилган ўқариқларнинг узунлиги 60—80 метр атрофида бўлиб, сувдан унумли фойдаланиш имкониятини бермоқда. Бундай дейишимнинг сабаби — қисқа ўқариқлардаги сув ерга кам шимилади, кам буғланади. Культивация қилиниб, юмшатиб қўйилган жўякларга эса сув яхши сингади ва намликни кўпроқ ўзида сақлайди.

Ғўзаларни саратон сувига қондириб суғоришда умр йўлдошим Мирзаҳмад Салтоевнинг ҳам муносиб ҳиссалари бор. Ҳозир ҳар иккаламиз сув танқислигини енгиш йўлида астойдил изланмоқдамиз. Бунинг боиси — ҳозирги кунда обиҳаёт сувини қониб ичмаган ғўзалар гулини тез тўкиб қўйиши, оқибатда ҳосилдорликка катта путур етказиши мумкин.

Экин майдонимиз сувнинг энг мўл-кўл жойида ўрнашган бўлиб, ер тузилиши жиҳатидан ҳам бошқа бригадаларга қараганда кескин фарқ қилади. Шунга қарамай бизда ҳам сув танқис. Баъзан, эҳтиётсизлик билан эгатларга қўйилган сувдан хабар олмаймиз, сувни жўяклардан ошириб-тошириб юборишга йўл қўямиз. Бу ҳол қимматли сувдан тежаб-тергаб фойдаланиш коэффициентининг камайиб кетишига сабаб бўлади. Ундан ташқари, кўпгина экин майдонларимизнинг бегона ўтлар босиб ётгани ҳам унга салбий таъсир этмоқда. Ариқларга қўяётган сувларимиз тўсиқларга учраётир. Оқибатда сув билан биргаликда вақтдан ҳам анча ютқазаётирмиз.

Сувдан тўғри фойдаланиш учун суғориладиган экин майдонларидаги ариқларни тозалаш ва ўз вақтида культивация қилиб, оби-ҳаёт оқизган фойдалидир. Бу ҳолда жўякларга сув сингиб анча вақтгача намлик сақланиб қолади. Шунинг учун иложи борича сувдан самарали фойдаланиб, ҳосил тақдирини ўз қўлимиз билан яратиш имкониятини топайлик. Бунинг айни муддати ўтиб бормоқда. Вақтинг кетди, нақдинг кетди, деб бежиз айтишмаган. Шу вақтлардан унумли фойдаланиб қолайлик, азиз, ҳамкасб ўртоқлар!

Васила ЭРГАШЕВА,
Бутуниттифоқ пахтачилик илмий-текшириш институти тажриба участкасининг моҳир сувчиси, кўп болали она.

ҒАЛЛА—ДАВЛАТГА

ОБЛАСТЬ РАЙОНЛАРИДА ҒАЛЛА ТАЙЁРЛАШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА ШУ ЙИЛ 24 ИЮЛГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

Биринчи стун — халқ хўжалик плани (тонна ҳисобида), иккинчи стун — бир кунда тайёрлангани, учинчи стун — мавсум бошидан бери (процент ҳисобида).

Бекобод	400	—	271,8
Бўка	300	—	129,0
Урта Чирчиқ	1500	—	115,7
Оҳангарон	3630	—	111,4
Чиноз	400	—	102,7
Пискент	800	—	100,2
Бўстонлиқ	3800	3,7	98,7
Юқори Чирчиқ	7170	4,9	95,9
Область бўйича	18000	2,9	112,6

БЕШЙИЛЛИКНИНГ ТЎРТИНЧИ ЙИЛИ

САНОАТ ХОДИМЛАРИНИНГ СОЦИАЛИСТИК МУСОБАҚАСИ

КАМ ЧИҚИМ БИЛАН КЎПРОҚ ВА СИФАТЛИ МАҲСУЛОТ ИШЛАБ ЧАҚАРАЙЛИК.

⊙ ИККИ КЕКСА КОРХОНА КОЛЛЕКТИВИ ҲАМКОРЛИГИ САМАРАЛАРИ ⊙ БИР БЕШ ЙИЛЛИКДА ИККИ БЕШ ЙИЛЛИК. ⊙ ТЕЖАМЛИ ИШЛАШ КОЛЛЕКТИВ ШИОРИ. ⊙ ИЛҒОРЛАР НАМУНАСИ.

⊙ ТОШКЕНТ кабель заводининг кўп минг кишилик меҳнаткашлар коллективи тўққизинчи беш йиллик белгиловчи йили биринчи ярми планини барча кўрсаткичлар бўйича муваффақиятли бажарди. Маҳсулот реализация қилиш топшириғи 101,4 процент қилиб адо этилди. Пландагидан ташқари 1 миллион сўмликдан кўпроқ турли маркадаги кабеллар ишлаб чиқарилди. Коллектив маҳсулот сифатини яхшилаш учун ҳам тинмай кураш олиб бормоқда. Шу туфайли ҳозир 26 хил кабель сифат белгиси билан чиқариляпти. Корхона ишчи-хизматчилари орасида шахсий мажбуриятлар олган ва уни шараф билан бажараётган кабелчилар жуда кўп. Каротаж кабеллари цехининг зирхловчиси Абдулла Пиримов ана шундай пешқадамларнинг бири ҳисобланади. Ўз касбини пухта эгаллаган бу ишчи нормани доим ортиғи билан адо этмоқда ва фақат сифатли маҳсулот беряпти. Суратда: донгдор ишчи Абдулла Пиримов ўз агрегати ёнида.

Г. Григорьев фотоси, (ЎзТАГ).

ЗАРБДОР МЕҲНАТИМИЗ—БЕШЙИЛЛИККА!

ИЛҒОР ТАЖРИБА МИНБАРИ

ВАҚТНИ ТЕЖАБ...

ҲАР бир иш жойида битмас-туганмас резервлар бор. Буни мен ўз фаолиятимда, кўп йиллик меҳнатим давомида яққол кўриб турибман. Агар ҳар бир ишчи ана шу резервлардан оқилона фойдаланса шубҳасиз, меҳнати натижаси анча баракали, салмоқли бўлади.

Кўпинча мендан унумли ишлашнинг «сир»ларини сўрашади. Уларга мен ҳеч қандай «сир» йўқлиги, ҳамма гап иш жойимдаги имкониятлардан фойдаланишимда эканлигини айтаман. Ҳақиқатан ҳам ана шу резервларни аниқлаш ва уларни ишга солиш меҳнатим кўрсаткичларининг яхши бўлишига ёрдам бермоқда. Бунинг устига жуда катта тажриба ҳам орттирганман. Тажрибам ҳам меҳнатдаги муваффақиятларим гарови бўлмоқда.

Меҳнат қучоғига ўн етти ёшлигимда келганман. Ўша пайтда Ўзбекистон химия машинасозлиги заводи ҳузуридаги фабрика-завод таълими мактабини битирдим. Шу-шу станок ёнидаман. Ўшандан бери йигирма етти йил вақт ўтипти. Шу йиллар мобайнида ўрта мактабни ва ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда техникумни тугатдим.

Меҳнатда яхши кўрсаткичларга эришаман деган ишчи аввало ишга пухта тайёрланиши, ўз ихтиёрига топшириб қўйилган станокни мукаммал билиши, станок ишида содир бўладиган айрим нуқсонларни тез бартараф эта олиши зарур. Албатта, агрегатни доим яхши ҳолатда сақлаш лозим. Унинг кўп ҳаракат қиладиган қисмларини тез-тез кўздан кечириш, мойлаб туриш даркор. Ҳақиқатан ҳам станок фарзанддек бир нарса. Уни қанча ардоқласанг, у шунча яхши ишлайди.

БИЗНИНГЧА, ИШ ЖОЙИДАГИ ЭНГ КАТТА РЕЗЕРВЛАРДАН БИРИ ВАҚТДИР. ВАҚТНИ ТЕЖАШ, УНИНГ БИР ДАҚИҚАСИНИ ҲАМ ФОЙДАСИЗ ЎТКАЗМАСЛИК МЕҲНАТ УНУМДОРЛИГИНИ ОШИРИШДА МУҲИМ РОЛЬ ЎЙНАЙДИ. БУТУН СМЕНА ДАВОМИДА СТАНОКНИНГ БИР МАРОМДА ИШЛАШИНИ ТАЪМИНЛАШ, ДЕТАЛЛАРГА ИШЛОВ БЕРИШ ВАҚТИНИ КАМАЙТИРИШ УЧУН ТИНМАЙ ИЗЛАНИШ МУҲИМ АҲАМИЯТГА ЭГА. МЕН ИШДА ШУНГА КАТТ8 ЭЪТИБОР БЕРАМАН.

Вақтдан унумли фойдаланиш яхши самара бераётганлигини карсатувчи кўп мисоллар келтириш мумкин. Масалан, иссиқлик алмашгич тўсиқлари деталларини ишлов беришга тайёрлаш ва уни ишлов берилгандан сўнг жойлаштириш учун ўн икки минут вақт ажратилади. Мен эса етти минутда бу ишнинг уддасидан чиқаман. Натижада ана шу тўсиқ деталлари партияси ҳар бирини тайёрлаш учун ажратилган вақтнинг беш минутини тежаб қоламан. Ҳар бир деталга ишлов бериш вақти эса 2,2 минут қилиб белгиланган. Мен бу ишни 1,4 минутда тугатаман. Демак, ҳар бир деталга ишлов бериш вақтидан анча тежаб қоламан. Смена давомида ана шундай деталлардан 216 та тайёрлайман. Натижада 234 минут тежаб қолинади.

Ишлов бериладиган детални патронга махсус мослама ёрдамида мустаҳкам жойлаштираман. Бунинг натижасида қирқиш чуқурлиги икки баравар тезлашади, яъни ҳар бир деталь олти марта ўтказилиш ўрнига уч марта ўтказилади. Бу ҳам иш вақтининг анчагина қисмини тежаб қолиш имконини бермоқда.

Ҳар куни иш жойимга ўн беш минут олдин келаман. Станогимнинг барча қисмларини кўздан кечираман. Уларнинг созлигини текшираман. Мой ва эмульсиянинг етарли қилиб қуяман. Сўнгра асбоблар ва мосламаларни тайёрлайман. Цех технологи билан биргаликда махсус мослама яратдим ва уни ўзим тайёрладим. Бу мослама ҳам иш суръатини тезлаштиришга хизмат қилмоқда. Бу мослама ёрдамида қирқгичларни чархлаш бурчаги анча ўзгарди. Улар тезроқ чархланадиган бўлди. Ана шу мосламадан фойдаланиш ва қирқгични чархлаш геометриясини ўзгартириш ҳар сменада эллик минут вақтни тежаб қолиш имконини бермоқда. Натижада иккинчи қирқгични тайёрлаш ва ундан фойдаланишга ҳожат қолмади. Битта қирқгич эса 1 сўм 49 тийин туради. Юзаки қараганда арзимагандек. Аслида эса бир йил ичида дурустгина маблағни тежаш имконини беради.

Қўшимча касбларни ўрганиш ёки ишлаш хусусияти бошқачароқ бўлган станокларни бошқаришни ўзлаштириш ҳам меҳнат натижасининг баракали бўлишига ёрдам беради. Чунки, ўз станогингда ишлаш учун имконият бўлмаса бошқа станокни бошқараверасан. Ёки бирйўла икки станокни бошқариш мумкин. Мен кўпинча токарлик станогим ёнида турган карусель дастгоҳини ҳам ишлатаман. Бу дастгоҳда турбомашиналарининг бир қанча деталларига ишлов берилади. Бу катта деталлар бўлгани учун уларга ишлов бериш кўп вақт талаб қилади. Мен эса детални дастгоҳга ўрнатиб қўйгач, фақат станокнинг ишлашини кузатиб тураман. Карусель станогига турбомашиналар дискларини ўрнатиш ва ундан олиш учун махсус мослама яратдим. Ундан фойдаланиш кўп юк кўтарадиган кранни ишлатишга эҳтиёж қолдирмади, айни вақтда детални ўрнатиш ва олиш учун кетадиган вақтни тежаш ҳамда меҳнат унумдорлигини икки баравар ошириш имконини берди.

Ҳар бир операцияни бажаришда фойдасиз ўтадиган вақтни иложи борича кўпроқ камайтириш учун тинмай курашиш меҳнат унумдорлигининг юксак даражада бўлишига ёрдам бермоқда. Шу туфайли ҳам белгиланган ишлаб чиқариш нормасини доим ортиғи билан бажаришга эришмоқдаман. Ҳозирги вақтда 1978 йилнинг март ойи ҳисобига маҳсулот тайёрлаяпман.

Мақсадим зиммага олган шахсий мажбуриятимни шараф билан бажаришдир. Мен республикамиздаги бир группа ишчилар билан биргаликда бир беш йилликда икки беш йиллик топшириғини бажаришга аҳд қилганман. Қувончлиси шундаки, бизнинг бу ташаббусимиз Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети томонидан маъқулланди ва кенг ёйиш учун тавсия этилди. Ҳозирги вақтда ана шу ҳаракат иштирокчилари сафи тобора кенгайиб бораётганлигини кўриб, ўзимда йўқ хурсанд бўламан. Бу билан биз тўққизинчи беш йиллик топшириқларини муваффақиятли бажариш, мавжуд ишлаб чиқариш қувватларидан самарали фойдаланишга озми-кўпми ҳисса қўшган бўламиз.

Бир беш йилликда икки беш йиллик топшириғини бажариш учун курашаётган ишчилар бизнинг корхонамизда ҳам кўпайиб бормоқда. Улар орасида токарь И. Дубовой, фрезерчи Н. Имайкин, стерженчи Р. Белова ва бошқалар бор. Бу меҳнатсеварлар ҳам ўз иш жойларидаги резервлардан самарали фойдаланиб, меҳнатда юксак кўрсаткичларга эришмоқдалар.

Хулоса қилиб шуни айтмоқчиманки, барча ишчилар, агар улар ўз меҳнатларига сидқидилдан, меҳр-муҳаббат билан муносабатда бўлишса юксак меҳнат зафарларини қучишлари мумкин. Бунинг учун аввало ҳар бир иш жойидаги резерв ва имкониятлардан самарали фойдаланиш керак.

В. Г. МАМАЕВ,
«Ўзбекхиммаш» заводи 1-механика-йиғув цехи токари.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» ПОЧТАСИ

ЗАФАР САТРЛАРИ

● **ЎРТА ЧИРЧИҚ ГЭСлари** тизмаси коллективининг тўққизинчи беш йилликнинг белгиловчи йилида эришаётган меҳнат зафарлари ҳам салмоқли бўлмоқда. Социалистик мусобақани авж олдириб ишлаётган нурчилар электр энергияси ҳосил қилиш давлат планларини ой сайин ортиғи билан адо этмоқдалар. Улар йил бошидан буён қўшимча ҳосил қилган нур миқдори 22 миллион киловатт-соатдан ошиб кетди.

● **«САНТЕХЛИТ»** заводи Оҳангароннинг пешқадам корхоналаридан ҳисобланади. Унинг меҳнатсевар коллективи юбилей йилида эл-юрт олдида берган ваъдасининг устидан чиқмоқда. Шу йилнинг биринчи ярмини яхши кўрсаткичлар билан якунлаган корхона ишчи-хизматчилари маҳсулот реализация қилиш планини салкам 109 процент қилиб адо этдилар. Қўшимча 3 минг донадан кўпроқ турли хил санитария-техника буюмлари ишлаб чиқарилди ва қурилишларга етказиб берилди.

● **РЕСПУБЛИКАМИЗ** кочегаркаси корхоналари коллективлари юбилей йилида юксак марраларни кўзлаб ишлашяпти. Меҳнатда «Ангрен» кўмир разрези коллективи бошқаларга намуна бўлмоқда. Кончилар ўз ваъдаларини барча кўрсаткичлар бўйича шараф билан адо этмоқдалар. Шу йилнинг ўтган даври мобайнида қўшимча 60 минг тонна атрофида кўмир қазиб чиқаришди.

⊙ СИЗ ушбу суратда кўриб турган Ю. А. Токарев Олмалиқ химия заводининг аммофос цехида слесарь, М. Шосаидова эса нейтраллаштириш цехининг смена бошлиғи бўлиб ишлашади. Улар меҳнатда касбдошларига намуна бўлишяпти. Зиммаларидаги вазифани тўла ва зиёдаси билан адо этишяпти.

И. Глауберзон ва В. Сироткин фотоси.

ЯНГИЙЎЛ ва Каттақўрғон ёғ-мой комбинатлари республикамизнинг кекса, ана шу саноат тармоғининг йирик корхоналаридан ҳисобланади. Бу комбинатлар коллективлари неча ўн йилар мобайнида турли эҳтиёжлар учун маҳсулотлар етказиб беришяпти. Айни вақтда республикамиз чорвачилигини ривожлантиришга ҳам озми-кўпми ҳисса қўшмоқдалар.

Ишлаб чиқариш хусусиятлари жиҳатидан бир хил бўлган бу корхоналар узоқ йиллардан бери ўзаро беллашиб келишяпти. Ҳар йили икки ўртада мусобақалашиш шартномалари тузилади. Бу шартномаларнинг бажарилишида бир-бирларига беғараз ёрдам бердилар. Ўзаро ҳамкорлик йилдан йилга мустаҳкамланиб бормоқда. Улар тўққизинчи беш йилликнинг белгиловчи йилида ҳам бир-бирлари билан мусобақалашишяпти. Жумладан, Янгийўл ёғ-мой комбинати коллективи йил давомида белгиланганидан ташқари 1,5 миллион сўмликка яқин маҳсулот реализация қилиш, меҳнат унумдорлигини 1,5 процент оширишга ваъда берган.

Янгийўлликлар шу йилнинг биринчи ярмини меҳнатда дуруст кўрсаткичлар билан якунладилар. Олти ойлик планидагидан ташқари 718 минг сўмлик маҳсулот реализация қилинди. Топшириқдагига қўшимча ишлаб чиқарилган мой миқдори 800 тоннадан кўпроқни ташкил этди. Коллектив меҳнат унумдорлигини ошириш бўйича белгиланган маррани муваффақиятли эгалламоқда. Шу ярим йил мобайнида унумдорлик топшириқдагига нисбатан 4,5 процент, ўтган йилнинг шу давридагига қараганда 11 процент ошди.

— Коллективимиз эришаётган бу ютуқларда мусобақадош каттақўрғонлик ҳамкасбларимизнинг ҳам муносиб ҳиссаси бор, — дейди комбинат директори Тўлаган Зиёдуллаев. — Икки корхона ишчи-хизматчиларининг ажойиб анъанага айланиб қолган ўзаро ҳамкорлигидан ҳар бир коллектив наф кўрмоқда. Чунки вақти-вақти билан бир-биримизнинг ҳузуримизга ташриф буюриш, ишлаб чиқаришдаги янгиликлар, прогрессив технология ва илғор иш усулларини ўртада баҳам кўриш, ўзаро тажриба алмашиш, фаолиятларимиздаги камчиликларни аниқлаш ва уларни бартараф этиш йўл-йўриқларини кўрсатиш ишимизга ижобий таъсир этмоқда.

Директор икки коллектив бирбирининг ибратли ишларини ўрганиб, ўзларида жорий қилишдан катта самара кўришаётганлигини кўрсатувчи қатор фактлар келтирди. Ҳаммага маълумки, ёғ-мой комбинатларида хомашё ва тайёр маҳсулотни ташиш жуда кўп куч ва вақт талаб этади. Шунинг учун ҳам бу соҳадаги юмушларни механизациялаш муҳим вазифадир. Илгари Янгийўл ёғ-мой комбинати цехларида хомашёни транспортировка қилиш мушкул операциялардан бири ҳисобланарди. Каттақўрғонликларнинг бу соҳадаги тажрибасини ўрганиш жуда қўл келди. Айниқса, шнекли транспортёр анча такомиллаштирилди.

Янгийўл ёғ-мой комбинатида шнекларни бир-бирига улаш усули анча ноқулай бўлиб, улар тез-тез яроқсиз ҳолга келар, янгилари билан алмаштириш учун эса кўп вақт ва ишчи кучи сарфланарди. Каттақўрғонликларнинг шнекларни бир-бирига улаш усули анча дуруст экан. Шундан сўнг бу усул Янгийўлда ҳам жорий қилинди.

ҲАМ ЎРГАТИБ, ҲАМ ЎРГАНИБ

Корхонада дисциляция цехи ишга туширилгач, уни ўзлаштиришда каттақўрғонлик мусобақадошлар яна ёрдам қўлини чўзишди. Чунки, улар бундай цехни бошқаришда катта тажриба тўплашган эди. Дисциляция ишлаб чиқариши Каттақўрғон комбинатида бир неча йиллардан бери мавжуд эди. Янгийўлликлар учун эса бундай ишлаб чиқариш янгилик бўлиб уни бошқаришда ҳеч қандай тажриба йўқ эди.

Каттақўрғондан келган бир группа мутахассислар янги цех асбоб-ускуналарини созлаш, ишга тушириш ва ишлатишда кўмаклашдилар. Ўнлаб янгийўллик ишчилар мусобақадошлари ҳузурига бориб, янги мутахассисликни ўрганиб қайтишди. Мусобақадошларнинг бу кўмаги Янгийўл ёғ-мой комбинатидаги дисциляция цехининг қисқа муддатда тўла қувват билан ишлашини таъминлашда муҳим роль ўйнади.

Ўз навбатида каттақўрғонликлар ҳам Янгийўлдаги мусобақадошларининг айрим соҳалардаги тажрибаларини ўрганиб, ўзларида қўллай бошладилар. Чигитни қабул қилиш ва ишлаб чиқаришга узатиш жараёнларини механизациялашда янгийўлликлар тўплаган тажриба уларга ҳам қўл келди. Бу корхонада шундай операцияларнинг 87 проценти қўл кучи ишлатмасдан амалга оширилмоқда. Ҳозир каттақўрғонликлар мусобақадошларининг бу соҳада эришган ютуқларини ўзларида жорий қилишяпти.

ИККИ мусобақадош коллективнинг яқин ҳамкорлиги ажойиб самара бераётганлигини кўрсатувчи бошқа мисоллар ҳам келтириш мумкин. Бу ўзаро беллашув ҳар иккала коллектив фаолияти кўрсаткичларининг яхши бўлишига ёрдам бермоқда. Бу мусобақада ғолиблар ҳам, мағлублар ҳам бўлмаяпти. У умум юксалишга ижобий таъсир кўрсатувчи муҳим омил эканлигини тажриба тўла кўрсатиб турибди. Бу ҳамкорлик бундан буён ҳам икки коллектив томонидан давлат планлари ва социалистик мажбуриятларнинг шараф билан бажарилишига хизмат қилиши шубҳасиз.

А. МИРЗААҲМЕДОВ.

ҒОЛИБ ЁШЛАР

МАРЗИЯ ҚИЛИЧЕВАНИ фабрикамизда танимайдиган одам йўқ. Унинг номи фақат фабрикадагина эмас, балки комбинат бўйича ҳам илғорлар сафидан ўрин олган. Комсомол аъзоси бўлган бу қиз кўп йиллардан бери йигирув цехида меҳнат қилади. У бригада бошлиғи. Бригадаси ҳам — пешқадам, мусобақа ғолиби.

Яқинда касаба союз комитети ўтган ой социалистик мусобақаси якунлари бўйича ғолибларни мукофотлаш кечасини ўтказди. Фабрикадаги ўзаро мусобақадош 8 комсомол-ёшлар бригадаси ўртасида давом этаётган беллашувда Марзия Қиличева бошлиқ бригада биринчи ўринни эгаллади.

Бригаданинг қисқа муддат ичида илғорлар сафига ўтиб олишида социалистик мусобақанинг роли катта бўлди. Коллектив социалистик мусобақага қўшилгандан бери кескин даражада юксакликка чиқиб олди. Йил бошида улар учинчи ўринни эгаллашган эди. Биринчи квартал якунлари бўйича эса иккинчи ўринга чиқишди. Мана энди — биринчи!

Бригада коллективи зиммадаги мажбуриятларни 115—120 процентга етказиб бажариб, ҳар сменада пландан ташқари бир неча минг килограмм арқоқ ишлаб чиқаришди. Бунда Люба Александрова, Офият Усмонова, Таня Ананиева, Ҳалима Бекбулатова каби ўз касби усталарининг ҳиссаси катта. Улар кўпроқ ва сифатлироқ маҳсулот ишлаб чиқаришда ҳам, жамоат ишларида актив иштирок этишда ҳам дугоналарига намуна бўлишяпти. Социалистик мусобақа ғолибларини тақдирлаш кечасида ғолиб бригадага кўчма Қизил байроқ ҳамда пул мукофоти топширилди. Коллективнинг ҳар бир аъзосига эса «Социалистик мусобақа аълочиси» нишонлари тақдим этилди.

— Булар ҳаммаси биз учун аванс, юбилей йилида ҳозиргидан ҳам юксак зафарларни қўлга киритиш учун ҳаракат қиламиз, — дейди Марзия Қиличева.

З. УМАРОВА,
Тошкент тўқимачилик комбинати 3-йигирув фабрикаси комсомол ташкилотининг секретари.

1,2 МИЛЛИОН СЎМ ЖАМҒАРМА

Ишчиларимиз тўққизинчи беш йилликнинг белгиловчи йилида зиммага олинган социалистик мажбуриятни шараф билан бажаришга астойдил ҳаракат қилмоқда. Бунинг учун барча омиллардан фойдаланаяпмиз. Айниқса, социалистик мусобақани авж олдириш, унинг таъсирчанлигини оширишга алоҳида аҳамият берилмоқда. Ҳозир корхонамиз деярли барча ишчи-хизматчилари ана шу ватанпарварлик ҳаракатида иштирок этишяпти. Шахсий мажбурият олган ишчилар сафида юзлаб катодчилар, эритувчилар ва бошқа касбли кишилар бор. Бунинг самараси жуда яхши бўлмоқда. Давлат планлари ва социалистик мажбуриятлар муваффақиятли адо этиляпти. Ҳозир коллективимиз рух ишлаб чиқариш бўйича август ойи ҳисобига, мис ишлаб чиқариш бўйича эса октябрь ойи ҳисобига маҳсулот бермоқда. Йил бошидан буён маҳсулот таннархини камайтиришдан олинган жамғарма 1 миллион 200 минг сўмликни ташкил этди.

М. ЗОКИРОВ,

МУСОБАҚАДОШ ДУГОНАЛАР

ЦЕХИМИЗДАГИ кўплаб чеварлар ўзаро мусобақа асосида меҳнат қилишади. Улар ҳар куни бир-бирининг иш натижаларидан хабардор бўлиб туришади, бири иккинчисининг қандай қилиб юқори кўрсаткичларни қўлга киритаётгани билан қизиқади, ўзаро тажриба алмашадилар.

— Шу йилнинг бошидан бери, яъни, ҳамкасб дугонам билан социалистик мусобақа шартларига имзо чеккандан буён иш куним анча қизиқарли ўтадиган бўлди, — дейди Марҳамат Абдуллаева. — Шу билан бирга орамиздаги дўстона муносабатлар ҳам мустаҳкамланди, иш кўрсаткичларимиз ҳам аввалгига нисбатан анча ошди.

Марҳамат сменадоши Мунира Тяминова билан социалистик мусобақада ҳақиқатан ҳам катта ютуқларни қўлга киритишди. Бу икки дугонанинг номи тез орада илғорлар қаторида тилга олинадиган бўлди. Шунингдек, Салима Умарова билан Муяссар Тўраеваларнинг ўзаро социалистик мусобақаси ҳам яхши самара беряпти. Шахсий мусобақадошлар ҳар сменадан кейин шу куни қилинган ишларига якун ясайдилар, бугунги ютуқ ва нуқсонларнинг сабабларини муҳокама қиладилар. Натижада бири такрорлатан камчилик иккинчисида рўй бермайди. Бири эришган ютуқ эса иккинчисида албатта такрорланади.

Биз мисол тариқасида фақат ўзаро мусобақадош тўрт ишчининг номини келтирдик. Аслида улар цехимизда жуда кўп. Шахсий социалистик мусобақа эса салмоқли самаралар беряпти.

З. МИХАЛЕВА,
«Юлдуз» фирмаси 3-цехининг смена мастери.

ДАРЁ ҚЎШИҒИ

САФАР ХОТИРАЛАРИ

Икки соҳили ям-яшил дарахтлар ва бўлиқ кўкатлар билан гуркираб турган Днепр мавжланиб, тўлқинлар ортидан тўлқинлар отиб, жанубга шошилади. Мовий тўлқинлари бир минут ҳам ором билмай, қумлоқ соҳилга қўл чўзиб ўт-ўланларни ўз селовасига чўмилтириб қайтади.

Дарёда учқур пассажир «ракета»лар, бирга юк баржаларини ташиётган пароходлар, кичик моторли эпчил қайиқчалар, балиқчи ва саёҳатчиларнинг қўлбола кемалари ҳам учраб қолади. У ер-бу ерда қайиқлардан қўшиқлар эшитилади. Гоҳи шўх, гоҳ лирик оҳанглар қулоққа чалинади.

Биз қирғоқдаги зиёрат жойларни кўздан кечириб юрган вақтимизда, дарёдан бир қўшиқ эшитилди. Уни дарёга сайрга чиққан Лоев районининг ёшлари куйлар эди. Қўшиқдаги сўзлар менга таниш туйилди, ҳаёлим ўша томонда бўлди.

Козероги қишлоғига,
Полеся ўрмонларига,
Қўшиқ келди
Андижондан,
Олис йўл, она қошидан,
Калина япроғида қалқиб,
Она қайғусидан оҳ уриб,
Бева муштипарнинг кўзи ёшидан.

соҳил байлаб, дарёда сайр этиб юрган бир группа йигит-қизлар куйлар эди. Ҳамроҳим Сергей Михайлович ҳам қўшиққа маҳлиё бўлиб қолган эди. Қўшиқ дарёдан келганлиги учун, дарё тўлқини ҳаёлларимизни олис-олисларга олиб кетди. Улуғ Ватан уруши йилларида Сож-Днепр дарёлари учун жангларда мислсиз жасорат кўрсатган жангчиларимизнинг қаҳрамонликлари ёдимизга келди.

Учқур «Ракета» пассажир кемаси Лоев пристанидан қўзғалиб, шимолий-шарқ томонга йўл олди. Кўп ўтмай, ўнгга, Сож дарёсига бурилди. Ҳаял ўтмай қуёш нурларидан кумушдай ярқираб, мавжланиб турган дарё устида оқ қушлардай текис учиб борарди. Кемада ҳали қўшиқ куйлаган ёшлар ҳам бор эди. Улар ҳам дарё саёҳатига чиққанлар. Сўлим ёз гаштидан баҳраманд бўлиб, яйраб юрибдилар.

— Қўшиқ жонажон Лоевимиз учун бўлиб ўтган шиддатли жангда жонини берган сизнинг ҳамшаҳарингиз, бизнинг эса халқ шон-шуҳрати китобимизга табаррук номи ёзилган, пулемётчи Султон Жўра ҳақидадир, — деб тушунтирди ҳамроҳим Сергей Михайлович, — ҳа Султон Жўрани юртимизда ҳамма билади. Уни элимизда ҳамма ўз қаҳрамони сифатида эъзозлайди, қабрини зиёрат этиб, доимо янги гулчамбарлар қўйиб туради. У ҳақдаги қўшиқлар эл бўйлаб қанот ёзиб юрипти. Мана, ўша қўшиқни ҳозир бизлар ҳам эшитиб ўтирибмиз.

Қўшиқ дарёда янграяпти. Бундан ўттиз йил бурун бу жойда ўт-оташ алангаси ловуллаб турган эди. Ўшанда ўзини ўт-оташга ташлаган йигитлар, бу ердан ёвнинг қувилишини ва бу ерларда бир вақтлар куй-қўшиқлар янграшини истаганлар. Мана энди бу ерларда қўшиқлар қанот ёзиб, элимизнинг ўтмиш жасоратини куйлайди. Қўшиқни тинглар эканмиз Днепр жанглари қаҳрамонлари кўз олдимиздан кино ленталаридай жонланиб ўтди.

Сожнинг Днепрга қуйилиш жойида Гомелдан келаётган «Ракета» Киевдан қайтаётган бошқа «Ракета» билан учрашиб гудок бериб ўтди. Гўё икки учқур кема бир-бири билан саломлашиб, «ҳорма-бор бўл» деяётгандай эди. Аслида ҳам шундай. У учқур кемаларни бошқараётган капитанлар шерикларига дуч келиб ўтганларида, албатта саломни бажо келтириб ўтадилар. Ҳозир ҳам шундай бўлди. Икки кема гудогидан яшил қирғоқлар тантанавор янграб кетди.

— Сож учун жангда ҳамшаҳрингиз Жўрахон Усмонов мислсиз жасорат кўрсатган. Унинг қаҳрамонлиги эл оғзида достон бўлиб қолган, — деди кекса фронтчи ҳамроҳим. Сўнг бир-биридан олислаб кетган кемаларга хушнуд қараб, яна сўзида давом этди, — қаранг, Сож бағрида одамлар дам олиб, саёҳат қилиб юрипти. Ҳов, нарироқда Сож соҳилида бир қишлоқ бор. У қишлоққа Жўрахон ўз шериклари билан биринчилар қаторида кириб борган. Гитлерчиларни яксон этиб, қишлоқни ёвлардан тозалаган. Ҳозир қишлоқда Жўрахон номида кўча ва пионер отряди бор. Отряд аъзолари Хавасга, Жўрахон юртига хат ёзишиб туришади.

1943 йил, 29 сентябрь... 120, 303 ва 237 полклар Сожни кечиб ўта бошлайди. Душман кечувни пайқаб қолиб, кучли ўт очади. Дарёни фақат 237 полкнинг 3-батальони кечиб ўта олади, холос. Ҳаммаси бўлиб 43 киши кечиб ўтади. Улар душмандан тортиб олган қирғоқда мустаҳкамланиб олиб, гитлерчиларнинг тўхтовсиз ҳужумларини қайтара бошлайдилар. Жанг қош қорайгунча давом этади. Командирлар ва жангчилардан бир қанча киши ҳалок бўлади ва яраланади. Ўқ-дори охирлаб қолади. Аҳвол ниҳоят даражада жиддийлашади. Душман плацдармда қолган бир «гуруҳ жангчиларга қарши ҳужумни кучайтиради. Кечаси ҳам жанг давом этади. Эрталаб, 43 жангчидан ҳаммаси бўлиб ўн киши қолади.

Душман ўқлари окоп устларида визиллаб тупроқни чангитиб ажал қўлини ҳар ёққа чўзади. Ҳеч ким ўзи ҳақида ўйламасди. На ўқ-қурол, ва на овқат бор эди. Ён-теваракда ҳалок бўлганларнинг қуроллари ишга солинарди. Ҳамма ниҳоят толиққан, мадорсизланган эди. Бу ҳол даҳшатли оқибатлар олиб келиши мумкин эди. Шу вақт гимнастёркаси ёв ўқидан илма-тешик бўлган ва доғ-дуғга айланган қорамтир чайир йигит Жўрахон икки ёнида турган тўққиз шеригига мурожаат қилди:

— Биз ўн кишимиз. Немислар юздан ортиқ. Улар яна бизга ташланадилар. Мен сизларга толе ваъда этмайман. Лекин биз охирги ўқимиз қолгунча жанг қиламиз. Ўлимни доғда қолдирамиз. Шерикларимиз ёрдамга келадилар.

— Ўртоқларимиз етиб келмасаларчи? — деди кимдир окоп ичидан.

— Агар етиб келолмасалар..., — деди Жўрахон. У рота комсорги, взвод командирининг ўринбосари эди. Савол ташлаган жангчига дадил гапирди, — биз барибир ўлмаймиз. Бизни унутмайдилар. Юз йилдан кейин ҳам унутмайдилар. Дўстларимизнинг фарзандлари бизни ёдга олиб, яхши сўзлар билан доимо эслайдилар.

Жўрахон шу сўзларни айт-ю, ўйланиб туриб, қўлига газета парчасини олди: — Бу ерда кимлар жанг қилганлигини авлодларимиз билишлари керак. Шунинг учун номларимизни шу газета парчасига ёзиб қолдирамиз, — Жўрахон газетани тиззасига қўйиб қалам билан аввал ўз номини ёзди сўнг лейтенант Озеровни, младший сержант Красновни, сержантлар Комаров ва Багиджоновни, қизил аскарлардан Жумағалиев, Лелита, Шевелев ва Алешин номларини ёзиб, газетани окоп ичидаги чуқурга беркитиб қўйди.

Эрталаб тонг отиши билан яна душман ҳужум қилди. Жанг яна шиддатли тус олди. Лекин, ҳеч ким ўрнидан жилмади. Аксинча, ёвга қарши ҳужумга ўтди. Ўқлар тамом бўлиб, гранаталар қолганида, Жўрахон чап қўлидан яраланди. У қўлини боғлаб, ўнг қўлига граната олиб, окопдан чиқди. Ҳамма нима бўлар экан деб жим бўлиб қолишди. Гитлерчилар қўлини оқ билан боғлаб олган Жўрахонни кўриб охирги соғ қолгани асирга тушишга келяпти, деб ўйлашиб, ўқ узмай туришди. Жўрахон окопдан анча нарига бориб, соғ қўлини баланд кўтариб, ўзини асирга олишни мўлжаллаб турган гитлерчилар устига гранаталарини зарб билан қулочкашлаб отди. Гранаталар мўлжалга бориб тушди. Олти фашист тил тортмай ўлди. Қолганлари қочиб қолишди. Шу вақт дарё томондан «Ура» овозлари янгради. Бу дарёни кечиб ўтаётган полкларимизнинг жанговар «Ураси» эди. Душман довдираб қолди. Мадад етиб келиб, ғайратга кирган Жўрахонлар қаршидаги гитлерчилар тўдасини яксон этиб, олдинга силжидилар. Сож соҳили босқинчилардан тозаланди. Жўрахон Сож соҳилида ўлтириб, дарё сувидан ичиб, санбатга йўл олди. Кўп ўтмай тузалиб, яна полкига қайтиб келди. Унинг кўкрагида қаҳрамонлик олтин юлдузи порлай бошлади.

Учқур пассажир «Ракета» кемаси Сож соҳилида гудок берганда, Жўрахон жасорати ёдимга тушди. Қаҳрамонлик элга гўзаллик келтиради деб айтадилар. Гўзал ҳаёт оғушида ўша жанговар дўстларимни эслаб ўлтирдим.

Сож — Днепрни кечишда бошқа ҳамшаҳар жангчилар ҳам катта жасорат кўрсатганлар. Бекободлик сержант Степан Ильинни олиб кўрайлик. Радуль қишлоғи яқинида Днепрни кечиб у ҳам мислсиз жасорат кўрсатган. Улар тушган қайиқ соҳилга яқинлашганда, гитлерчилар тўплардан ўқ узиб, қайиқни чўктириб юборадилар. Қайиқда соғ қолган жангчилар ўзларини сувга ташлаб, ёв устига ёпириладилар. Лекин қайиқда танкка қарши отадиган бир тўп бор эди. У сувга чўкиб кетади. Тўпчилар ўқ яшчикларини сақлаб қолиб, соҳилга сузиб элта бошлайдилар. Тўп эса дарё остида, соҳилга яқин жойда қолади. Степан қўлига телефон симини олади ва ўзини дарё тубига ташлайди. Жангчилар уни дами қайтиб, қуруқ чиқади деб ўйлайдилар. Бир маҳал сув остидан шалоплаб чиққан Степан симнинг бир учини жангчиларга узатади — тортинглар!

Қирғоқдаги жангчилар, тўпни дарё остидан тортиб олиб, уни дарҳол жанговар ҳолатга келтирадилар. Тўп душманни қийрата бошлайди. Степан Ильиннинг бу жасорати юксак қадрланади. Унга Совет Иттифоқи Қаҳрамони унвони берилади. Мен Сож соҳилида ўтириб, ўтган йили Сирдарё соҳилида ҳамшаҳрим Степан Ильин билан суҳбатлашганимни эслаб кетдим. Анча кексайиб, невара-чеваралик бўлган гидротехник Степан Петрович Сирдарёга қараб, — мени чўмилтиришга, сув остида кўпроқ туришга мана бу она Сирдарёмиз ўргатган, — деди.

Чиниқиш катта мактаб экан деган ўй дилимдан ўтган эди ўшанда. Чиндан ҳам чиниқиш ғалаба гарови. Днепрни чиниққан жангчиларимиз кечиб ўтишди. Уларнинг шон-шуҳрати бутун дунёга ёйилди. Ахир биргина 69-дивизиядан 52 кишига Совет Иттифоқи Қаҳрамони унвони берилиши бу осон гап эмас. Бу ялпи жасорат, оммавий қаҳрамонликдир.

Кўкрагига олтин юлдуз тақмаган бўлсада, лекин олтин юлдузли қаҳрамонларимиздан кам жанг қилмаган кўп жангчиларни кўрганман.

Днепр соҳилида ўлтирар эканман, қардош Польшанинг Нарев дарёси соҳилидаги ўртоқлик қабристонини ёдга келтирдим. У ерда, Нарев дарёсининг Ғарбий соҳилида плацдарм эгаллашда биринчи мото-ўқчи бригаданинг 1-батальон командирининг ўринбосари наманганлик гвардиячи капитан Мамасоли Жабборов ётибди. Ёки Висла соҳилида абадий қолган шаҳристонлик сержант Суяр Самандаров-чи. Улар ҳам Лоев районы яқинида Днепрни кечиб ўтиш ва плацдарм эгаллаш жангларида беқиёс қаҳрамонлик намуналарини кўрсатганлар.

Биз Днепр соҳилидан туриб, юқорига кўтариламиз. Лоев таниб бўлмас даражада ўзгариб кетган. Замонавий типда янги кўркам иморатлар қад кўтарган. Район партия комитети биноси ёнидаги чорраҳада 65-армия жангчилари шарафига Обелиск тикланган. Обелиск олис-олислардан, ҳатто Днепрда сузиб юрган кемалардан ҳам яққол кўринади.

Шаҳарча бўйлаб айланиб юрганимизда, мен шаҳар боғига кўпроқ эътибор бераётганимни пайқаган Сергей Михайлович: — Ўша вақтда, боғда 69-дивизиянинг санбати турган. Нима, бу санбат сизга танишмиди, ёки унда даволанганмисиз? — деб сўраб қолди.

— Йўқ, даволанганим йўқ. Санбатдаги врачларни билар эдим. Улар ичида таниш ҳамшаҳарларим ҳам бор эди.

— Санбатни гитлерчи калхатлар қаттиқ бомбардимон қилишган, палаткаларнинг устларида катта крест бўлишига қарамай, уларга устма-уст бомбалар ёғдириб, беморларнинг деярли кўпчилигини нобуд қилганлар.

— Ёвуз ёвузлигини қилган. Шунинг учун ҳам қилмишига яраша жазосини тортди.

Сергей Михайлович боққа қараб яна сўзида давом этди: — Бу ерда врачлар катта жасорат кўрсатиб ишлаганлар. Днепрни кечиб ўтиш жангларида яраланиб, госпиталга тушган жангчилар фашист самолётларининг бомбардимони остида иккинчи марта жароҳатланадилар. Врачларимиз ана шу йигитларимизнинг ҳаётларини ўз ҳаётлари ҳавф остида қолганлигига қарамай сақлаб қоладилар.

Мен Сергей Михайлович ёнида ўтириб, 1943 йил кузида бу ердаги даҳшатли бомбардимонни кўз олдимга келтирдим. Душман бомбалари остида жангчилар ҳаётини мардонавор сақлаб қолган қаҳрамон врачларни ҳар қанча шарафласа арзир эди. Улар ичида таниш ҳамшаҳарларим — ҳозир Тошкентда Чкалов номли авиация заводи касалхонасида хирург бўлиб ишлаётган Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Носир Хўжаев ва 15-шаҳар касалхонасида хирург бўлиб ишлаётган Ғани Нуриддинов ўша машҳур 69-дивизия санбатида хирург бўлиб ишлаганлар. Лоевда, душман бомбаларидан вайрон қилинган палаталар орасида уларнинг югуриб-елиб жангчилар ҳаётини сақлаб қолганликларининг гувоҳи бўлганман. Уларнинг табаррук номларини ўша ўтли Лоев госпиталида биринчи бор қаламга олиб фронт газетасига хабар юборган эдим.

Мана 30 йилдан кейин жароҳатлари битган, қайтадан қурилиб, гўзаллашган кўркам шаҳарчани айланиб, дилрабо Лоев боғларида шодухуррам юрибман. Белоруссия озод қилинганлигининг 30 йиллиги тантаналари ўтаётган дамда, қадрдон 65-армия, унинг составида жанг қилган жонажон 1-гвардиячи Дон танк корпуси жангчилари ўтган жойларда бўлиш киши қалбида нақадар катта ифтихор ҳиссини уйғотади.

Кўзимни юмиб, ўша шонли йилларни бир дақиқа ҳаёлимга келтираман. Кўз олдимдан бепоён Ватанимнинг баҳодир фарзандлари ғалаба байроғини баланд кўтариб, шаҳдан қадам ташлаб ўтадилар. Элимизнинг ўтмишдаги жасорати, бугунги кунимизнинг қадр-қиммати бўлиб туюлади.

НАЗАРМАТ,

Тошкент—Лоев, 1974 йил, июль.

● **ОРЖОНИКИДЗЕ районидаги «Коммунист» колхозининг Тамара Шоғиёсова бошлиқ маккажўхорикорлик бригадаси аъзолари гектаридан 80 центнердан дон етиштириш учун ҳамма имкониятлардан фойдаланмоқдалар. СУРАТДА: бригада механизатори Эргаш ШОНАЗАРОВ навбатдаги ишлов бериш олдидан экинларни кўздан кечирмоқда.**

Ф. Абдурасулов фотоси.

ЯРАТУВЧИЛИК МАДҲИ

(ХАТЛАРГА ОБЗОР)

Редакцияга келаётган хатлар мавзуи хилма-хил. Бирида кун сайин яшнаб бораётган қишлоқ ва посёлкалар ҳақида ҳикоя қилинади, бошқасида янгича анъаналарнинг турмушимиздан кенг ўрин олаётгани тўғрисида баён этилади. Бошқа бир туркумдаги мактубларда эса меҳнати туфайли жамоатчилик орасида обрў-эътибор қозонаётган кишилар ҳақида ёзилади.

«Пискент районидаги 1 Май клуби, —деб ҳикоя қилади **С. Аҳмедов,** — чиройли қилиб безатилган. Зал бир зумда одамлар билан тўлди. Ҳамма кеча қаҳрамонлари —оналарни табриклайди. Булар орасида кўпболали она Бужаб Холдонова ҳам бор эди». Автор сўнг аянинг ҳаёт йўли ҳақида сўзлайди.

Бекобод районида ҳам янги анъаналарни аҳоли ўртасида пропаганда қилиш яхши йўлга қўйилган.

Район ёшлари орасида турли хил тадбирлар ўтказилади. Ёшларни армияга кузатиш, комсомол тўйлари ўтказиш, паспорт топшириш сингари тадбирлар шулар жумласидандир. Яқинда Дзержинский номли мактабда ёшларга паспорт топшириш маросими бўлиб ўтди. Бундай йиғилиш вақтида Ф. Горбатов, Ҳ. Умаров, И. Зокиров, С. Охунов каби ветеранлар сўзга чиқишиб, ёшларни граждданлик билан табрикладилар, йиғилиш ҳақида бизга **А. Раимжонов** мақола йўллаган.

Кейинги йиллар ичида қишлоқлар кўрки ўзгариб кетди. Аҳоли водопровод сувидан, табиий газ ва бошқа қулайликлардан баҳраманд бўла бошлади. Қуйи Чирчиқ районидаги Энгельс номли колхоз меҳнаткашлари бу қулайликлардан ташқари телефон алоқаси хизматига ҳам эга бўлдилар. Бу ерда участкалараро телефон линияси ишлай бошлади. **У. Нурбоев** бизга ана шу янгилик тўғрисида хабар қилган. Штатсиз мухбиримиз **Т. Ўрунов** Чирчиқ шаҳри янгиликларидан тез-тез ёзиб туради. Бу гал у Улуғ Ватан уруши йилларида жасорат кўрсатган Жўраназар Тошматовнинг қаҳрамонлиги тўғрисида қалам тебратган.

Собир ота 1-«Пискент» совхозининг 4-бўлимида кўп йиллардан бери меҳнат қилади. Совхоз маъмурияти меҳнатсевар отахоннинг 60 ёшини муборакбод этиб, тантанали равишда пенсияга ўзатди. Лекин ота қўл қовуштириб ўтиргани йўқ, жамоатчилик ишларида ҳамон фаол қатнашяпти. Собир ота Умматов пиллачилик мавсуми вақтида ўз умр йўлдоши Ойлархон аяга мўл пилла ҳосили етиштиришда кўмаклашди. Бу ҳақда пискентлик **А. Сайфуллаев** бизга ёзиб юборган.

Инсон қаерда истиқомат қилмасин, у кўркам боғлар, чароғон қишлоқлар, файзли турар-жойлар, обод посёлкалар ва саранжом-саришта ҳовлилар, гўзал хиёбонлар барпо этиш орзуси билан яшайди. Шу йили Тошкент шаҳрининг Ҳамза районига қарашли қатор маҳаллалар ободончилик учун юриш бошладилар. Кўплаб кўчалар тартибга келтирилди, гулзорлар, хиёбонлар барпо этилди. Айниқса, райондаги 8,33 маҳаллаларда ободончилик ишлари яхши ўтказилди. **У. Ҳайдаровнинг** редакцияга юборган хабарида ана шу ишлар ҳақида ҳикоя қилинади.

Бу йил нишонланадиган республикамиз тўйига савдо ходимлари ҳам алоҳида тайёргарлик кўришаётир. Савдо маданияти бирмунча юксалди. Магазинларда ва савдо марказларида прогрессив усуллардан фойдаланила бошланди. Чиноз район матлуботчилари ҳам ана шу юбилейга муносиб туҳфа билан келмоқдалар, район савдо ходимлари дала меҳнаткашларига намунали хизмат кўрсатишяпти. Айниқса, Яллама қишлоқ Советида жойлашган магазинлар хизматидан аҳоли миннатдор. Бу ерда Д. Шоҳобов, З. Алижонов, С. Саниев, З. Қурбонова сингари савдо ходимлари алоҳида жонкуярлик билан ишламоқдалар. Чинозлик **Г. Юсупов** йўллаган мақолада район кооператорлари қўлга киритаётган муваффақиятлар баён этилган.

МАРОҚЛИ МУНОЗАРА

Севги, оила, фарзанд. Низомий номидаги Тошкент педагогика институтининг сиртқи бўлим тўртинчи курс мактабгача тарбия факультети студентларининг яқинда ўтказган мунозараси шу темага бағишланди. Мунозарада студентлар севги, оила ва фарзанд ҳақида битилган донолрнинг ҳикматли сўзлари, классик шоирларнинг шеърларидан намуналар ўқиб бердилар. Шу факультетнинг студенти, С. Раҳимов районидаги 432-боғча методисти Мавжуда Ғиёсованинг ўзбек шоиралари Нодира ва Зебинисо шеърларини ўқиши тингловчиларни ҳояжонга солди.

Факультет студентлари ўқиш давомидаги икки ойлик практик машғулот даврида бир қанча учрашувлар, кечалар ва суҳбатлар ўтказдилар. Айниқса, Крупская номидаги мактабгача тарбия хотин-қизлар билим юртида болалар шоири Илёс Муслим ва Пўлат Мўминлар билан ўтказилган учрашув кечаси қизиқарли бўлди. Кечада болаларнинг севимли шоири Пўлат Мўмин ва Илёс Муслим янги шеърларидан намуналар ўқиб беришди. Бундай учрашувлар, кеча ва мунозараларнинг ўтказилиши студентларда аудиторияларда олган билимларини практикада мустаҳкамлашда, билим ва тажрибаларини оширишда катта ёрдам бермоқда.

Т. НОДИРОВ.

Дунё хабарлари

МАМЛАКАТЛАР ОДАМЛАР ВОҚЕАЛАР

КИПРДАГИ АҲВОЛ

БАЙРУТ, 23 июль. ТАСС). Кипрдан олинган хабарларга қараганда, Туркия қуролли кучлари оролнинг шимолий соҳилидаги Кирения порт шаҳрини тамомила ўз назоратига олган. Туркия қуролли кучлари бу шаҳарни Никозиянинг кипрлик турклар яшайдиган шимолидаги кварталлар билан боғловчи кенг доирани ҳам назорат қилиб турибдилар.

Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Хавфсизлик Кенгашининг эълон қилинган қарорига мувофиқ, ўт очишни тўхтатиш талабларига асосан амал қилинмоқда. Кирениядаги чет эл мухбирлари турк қўшинлари ва Кипр миллий гвардиясининг қисмлари битимни бузмаганликларини ва оролнинг шимолий қисмида бугун милтиқлардан ҳам, тўплардан ҳам ўқ узилмаганлигини қайд қилдилар. Аммо тун пайтида ва куннинг биринчи ярмида Никозия халқаро аэропорти атрофида, Никозиянинг турк аҳолиси яшайдиган шимолий қисмини ва греклар яшайдиган жанубий қисмини бир-биридан ажратиб турган «яшил йўл» бўйлаб, шунингдек оролнинг бошқа районларида отишмалар бўлиб турди.

Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Кипрда тинчлик ўрнатилишини таъминловчи кучлари Никозия халқаро аэропортини вақтинча ўз назоратига олди. БМТнинг Кипрдаги қўшинлари қўмондони Прем Чанд шу тўғрида хабар берган эди.

Туркия ҳарбий денгиз кучлари қўмондонлиги ҳам қуйидагиларни маълум қилди: Кипрдаги ҳарбий операциялар муносабати билан Ўрта денгизнинг шарқи-шимолий қисмидаги зона хатарли ва тақиқланган зона деб эълон қилинган эди. Эндиликда шу ҳақдаги баёнот, ўт очишни тўхтатиш тўғрисидаги битим кучга кирганлиги сабабли, бекор қилинади.

Чет эл гражданларини ва кейинги воқеалар юз берган пайтда оролда бўлган жуда кўп туристларни Кипрдан эвакуация қилиш давом этмоқда.

ТУРКИЯ БОШ МИНИСТРИНИНГ АЙТГАНЛАРИ

АНҚАРА, 23 июль. (ТАСС). Туркия Бош министри Б. Эжевит бу ерда ўтказилган матбуот конференциясида гапириб, Туркиянинг Кипрдаги ҳарбий операцияси уч кунлик даврда ўз олдига қўйилган мақсадларига тўла-тўкис эришди, деди.

У Кипрда тинчликка эришиш соҳасидаги қийинчиликлар оролдаги грек жамоасида ҳокимиятнинг йўқлиги билан боғланган, деб таъкидлади. Бундай аҳвол, деди Бош министр, ўт очишни тўхтатишни, шунингдек масалани тинч ҳал этиш йўлларини қидириб топишни жиддий суратда қийинлаштираётганлиги сабабли бизни ташвишга солмоқда. Биз ҳозирги вақтда шу тўғрида кўпроқ ўйлашимиз керак.

Б. Эжевит Кипр танглигини бартараф қилиш ишида мадад берганликлари учун дўст мамлакатларга ташаккур изҳор қилди. Мен аввало, деди у, Кипр проблемасига жиддий эътибор берганликлари учун давлатимиз номидан Бирлашган Миллатлар Ташкилотига ва Хавфсизлик Кенгашига ташаккур изҳор қилишни ўз бурчим деб ҳисоблайман.

УЧ МАМЛАКАТ ВАКИЛЛАРИНИНГ БЎЛАДИГАН УЧРАШУВИ

ЖЕНЕВА, 23 июль. (ТАСС). Хавфсизлик Кенгашининг Грецияни, Туркияни ва Англияни Кипрда тинчликни тиклаш мақсадида музокаралар бошлашга даъват этувчи резолюциясига мувофиқ 24 июлда Женевада ана шу мамлакатлар вакилларининг учрашуви бўлиши бу ерда эълон қилинди.

МАКАРИОС КИССИНЖЕР БИЛАН УЧРАШДИ

ВАШИНГТОН, 23 июль. (ТАСС). Кипр президенти Макариос Вашингтонда АҚШ давлат секретари Г. Киссинжер билан учрашди ва Кипрдаги аҳволни нормаллаштириш тўғрисидаги мулоҳазаларини унга маълум қилди. Бу мулоҳазаларнинг мазмуни тўғрисида хабар берилмайди. Давлат секретари сизга АҚШ яна президентлик лавозимини эгаллашингизга кўмаклашади, деб ваъда бердими, деган саволга президент жавоб қайтаришга унамади.

МАКАРИОСНИНГ АЙТГАНЛАРИ

НЬЮ-ЙОРК, 24 июль. (ТАСС). Кипр президенти Макариос сешанба куни Греция ҳарбий ҳукуматининг истеъфо берганлиги тўғрисидаги хабарни эшитиб, мамнун бўлганлигини айтди. Бу мамлакатда граждан идора усулининг тикланиши, деб таъкидлади у, демократлаштириш йўлидаги муҳим қадам бўлиб, Кипрдаги воқеаларнинг боришига ижобий таъсир ўтказади.

Макариос Г. Клиридиснинг Кипр мувaққат президенти лавозимига ўтганлигини табриклади. У матбуот конференциясида бундай деди: мен мамлакатга қайтиб борганимга қадар Клиридис шу вазифада иш кўради.

Кипрдаги воқеалар, деб уқтириб ўтди Макариос, Кипр конституциясига мувофиқ равишда ривожланиши борасида Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Хавфсизлик Кенгаши резолюциясига мувофиқ тартибни тиклаш соҳасида олға қўйилган қадам бўлиши керак.

ЭФИОПИЯ ҲУКУМАТИНИНГ ЯНГИ БОШЛИҒИ

АДДИС-АБЕБА, 23 июль. ТАСС мухбири А. Осипов хабар беради: Эфиопияда қуролли кучларнинг талабига мувофиқ ҳукумат бошлиғи ўзгартирилди. Император Хайле Селассие I истеъфо берган Энделкачеу Маконнен ўрнига таниқли сиёсий арбоб Микаэль Имруни янги бош министр қилиб тайинлади. Микаэль Имру кейинги тўрт ой мобайнида бош министр маҳкамасида иқтисодий ва социал ишлар билан шуғулланувчи министр лавозимини эгаллаб келган эди.

Император армия ва полиция ишларини мувофиқлаштириб олиб борувчи комитет вакиллари билан учрашганидан кейин ҳукуматнинг янги бошлиғини тайинлаш тўғрисидаги қарор қабул қилинди.

Ҳарбий комитет ҳукумат бошлиғини ўзгартириш тўғрисида императорга топширган баёнотида бундай дейилади: мамлакатдаги вазиятни нормаллаштириш учун шундай чорани кўриш керак. Маконнен ҳукуматни кўнгилдагидек бошқармаганлиги натижасида мамлакатдаги вазият мушкуллашган эди.

Ҳарбий комитет қуролли кучларнинг императорга содиқ эканлигини айтди, мамлакатда ўткинчи давр мобайнида, яъни конституция кучга кириб, шу конституция қоидалари асосида ҳукуматнинг янги бошлиғи тайинланганига қадар осойишталик ва тартиб бўлишини таъминлашга аҳд қилганлигини билдирди.

КЛЕМЕНТ ГОТВАЛЬД номли металлургия комбинати Чехословакия республикасида бутун мамлакатда етиштирилаётган металлургия саноати маҳсулотининг бешдан бир қисмини ишлаб чиқаради. Комбинат ишчилари «беш йилликни муддатидан илгари бажарамиз» деган шиор остида меҳнат қилишмоқда. Суратда: Леопольд Клейн бошчилик қилаётган бригада участкасида пўлат қуйиш пайти.

ЧТК—ТАСС фотоси.

⊙ СУРАТЛАРДА: 1. қишлоқ матлубот жамиятининг илғор кооператори Обила Охунбекова иш устида. 2. «Ленин йўли» колхозининг 8-бригадасида қишлоқ матлубот жамиятининг сотувчисиз дўкончаси жойлашган. У ҳамиша ўзининг харидорларига эга. 3. Савдо ветерани Роза Рахматуллина мудирлик қилаётган магазинида қишлоқ меҳнаткашлари ўзлари учун зарур бўлган товарларни топа оладилар. 4. Қишлоқ матлубот жамиятининг раиси Тешабой Мирзакаримов хўжалик магазинида харидорлар билдирган таклифларини қайд этаётир.

А. Абалян фотолари.

ХАЛҚ ЭҲТИЁЖИ ЭЪТИБОРДА

Бундан роса икки йил аввал Тўйтепа қишлоқ матлубот жамиятининг иши ҳақида илиқ гап айтиш қийин эди. План вақтида бажарилмас, унинг устига бу жамиятда носоғлом вазият мавжуд эди. Район матлубот союзи аҳволни ўргангач, кадрларни танлаш, уларнинг малакасини ошириш ва жой-жойига қўйиш керак, деган хулосага келди. Матлубот жамиятига ёш, ишчан савдо ходими Тешабой Мирзакаримов раис қилиб сайланди.

Ўша пайтда ёш ходимнинг ишни эплаб кетишига кўпларнинг кўзи етмаган эди. Лекин, орадан сал ўтмай, коллектив орасида «ёш бўлса ҳам ишда бош экан» деган гап тарқалди. Т. Мирзакаримов ишни интизомдан бошлади. Ҳар бир савдо точкасида саранжом-саришталик, тартиб ўрнатилди. Энг муҳими аҳоли учун зарур бўлган товарларнинг бўлишига эришди. Аста-секин план бажармаётган точкалар сони камайиб борди. Кейинчалик эса районда йирик ҳисобланган бу матлубот жамиятига қарашли 39-магазин, шу жумладан 18 дўконча ва 3 автолавка мунтазам равишда планларини бажаришга ўтди.

Энди айрим магазинларни қайта реконструкция қилиш керак эди. Кооператорларнинг бир йиғилишида бу ҳақда гап борди. Бир неча шанбаликни ҳар ким ўз иш жойини тартибга келтириш, жорий ремонт ишларини ўтказишга бағишлади. Қатор магазинлар ўз-ўзига хизмат кўрсатиш усулига ўтказилди. Товарларни реклама қилиш, сайёр савдо хизматидан фойдаланиш каби тадбирлар яхши самара бера бошлади. Савдо ходимлари орасида социалистик мусобақа йўлга қўйилди. Ой сайин унинг натижаси кооператорларнинг кенгайтирилган йиғилишида маълум қилиниб, илғорларни рағбатлантириш чоралари белгиланди.

Қишлоқда савдо маданиятини яхшилаш, аҳолига намунали хизмат кўрсатиш юзасидан қилинган ишлар зое кетмади. Қишлоқ матлубот жамияти аввал район матлубот союзининг, кейин область матлубот союзининг кўчма Қизил байроғини қўлга киритди.

— Эндиликда республика байроғини олиш учун курашмоқдамиз, — дейди Т. Мирзакаримов. — Бунга яраша меҳнат қиляпмиз. Ярим йиллик товар обороти плани 103,6 процент бажарилди. Пландагидан 2,6 минг сўм кўп фойда олинди. Турли транспорт харажатлари ойлик иш ҳақи ва бошқа ҳаражатларга пландаги 7,32 минг сўм ўрнига 6,8 минг сўм сарфланди. Қишлоқ матлубот жамияти аҳолидаги ортиқча маҳсулотларни сотиб олишни йўлга қўйиш билан савдо обороти планини бажаришда сезиларли муваффақиятта эришди. Аҳолидан кўплаб тухум, асал, ва турли мевалар сотиб олинди.

Қишлоқ матлубот жамиятининг ҳар жавҳада ютуқларга сазовор бўлишида Тошбу Усмонова, Ҳайри Юнусова, Наби Паринев, Люда Ким, Алик Кекиров, Ури Мушеев, Роза Рахматуллина, Обила Охунбекова, Хайит Қаландаров сингари савдо ходимлари жонкуярлик кўрсатишди. Савдо ходимларидан бир нечаси партия ва ҳукуматимиз мукофотига сазовор бўлди.

Шу кунларда кооператорлар аҳолига хизмат кўрсатишни яхшилаш ва республикамиз шонли юбилейини муносиб нишонлаш мақсадида қатор тадбирлар ишлаб чиқдилар. Автолавкалар сони кўпайтирилди. Дала шийпонларида сотувчисиз ишлайдиган магазинлар ташкил этилди.

С. ҲАСАНОВ.

БУНИ БИЛИБ ҚЎЙГАН ЯХШИ

ЭСПЕРАНТО НИМА?

Маълумки, халқаро алоқаларда қўлланиладиган тиллар одатда «халқаро тиллар» деб аталади. «Сиз қайси халқаро тилни биласиз?» — деб савол берилса, инглизча ё французча, испанча ёхуд русча, деган жавоб олиш мумкин. Бундай жавобни, албатта, нотўғри, деб бўлмайди. Ҳақиқатдан ҳам мазкур тиллар кўпчилик халқаро ташкилотларда халқаро тил сифатида қабул этилган ва кенг қўлланади ҳам.

Аммо, бир гуруҳ сунъий тиллар ҳам борки, улар ҳам «халқаро тиллар» деб аталади. Бундай тилларнинг сони оз эмас — қарийб 350 дан ортиқ. Нима сабабдан бу тиллар халқаро тил деб қабул қилинган? Чунки, мазкур тилларнинг муаллифлари бир мақсадни кўзлаганлар, у ҳам бўлса, дунёдаги турли миллат вакиллари ўз халқаро муносабатларида ягона, инсон тафаккури билан яратилган тилни қўлласинлар.

Халқаро сунъий тиллар сони кўп бўлишига қарамай, фақат саноқлиларигина кенг тарқалган. Булар — XIX ва XX асрларда маълум ва машҳур бўлган тиллар Жан Сюдрнинг етти музика нотасига асосланган солресоль тили, Иоган Шлейернинг волянюк тили ва доктор Людвиг Заменгофнинг эсперанто номли тилидир. Ҳозир жаҳонда кенг оммалашган халқаро сунъий тил шу эсперантодир.

1887 йили бешта Ғарбий Европа тилида «Доктор Эсперантонинг интернационал тили» номли китоб нашрдан чиқди. Эсперанто — кўз касалликлари бўйича мутахассис Л. Заменгофнинг тахаллуси бўлиб, янги яратилган тилда «умидвор» деган маънони англатарди. Мазкур китобчада Заменгоф тилининг асослари баён қилинган бўлиб, эсперанто тили луғати ҳам ҳавола қилинган эди. Эсперанто тили грамматикаси 16 қоидадан иборат бўлиб, турли истиснолардан ҳолидир. Алфавит лотинчага асосланган ва 28 ҳарфдан иборат. Ҳар бир ҳарф фақат маълум товушни ифодалайди, демак, товушлар сони ҳам 28 та. Урғу доимо сўз охиридан иккинчи бўғинга тушади. Эсперанто тилининг луғати роман-герман тиллари луғатига асосланган. Интернационал сўз негизларининг кўплиги ва уларнинг минимал ўзгартишлар билан эсперанто фонетикасига мослаштирилганлиги Ғарбий Европа тилларидан бирортасини билган кишига эсперанто сўзларининг камида 40 фойизини таржимасиз тушуниш имкониятини беради. Сўз негизларидан янги сўзлар ҳосил қилиш учун вазифаси аниқ белгилаб қўйилган аффикслар қўлланади. Буларнинг сони 38 та бўлиб, улар ёрдамида минглаб сўзларни бемалол ҳосил қилиш мумкин. Эсперанто тилининг шу каби оддий хусусиятлари бу тилнинг кенг оммалашишига сабаб бўлди.

1905 йилдан бошлаб деярли ҳар йили жаҳон эсперанто конгресслари ўтказиб келинмоқда. 1908 йилда эса Жаҳон эсперанто ассоциацияси ташкил топди. 1952 йилдан бери у Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг ЮНЕСКО бўлими билан ҳамкорликда ишлайди. Россияда эсперанто 1891 йилдан ва хусусан Тошкентда 1905 йилдан бери маълумдир. Совет эсперантоциларининг фаолиятига Совет республикалари Эсперанто иттифоқи раҳбарлик қилиб келди.

50-йилларга келиб мамлакатимизда эсперанто тилини ўрганиш ҳаракати кучайди. Тошкентдаги олимлар уйида 1956 йилдан бошлаб эсперанто тилини ўрганиш группа ва секциялари мунтазам равишда ишлаб келмоқда. 1968 йилда иккита эсперанто клуби ташкил қилинди. Улардан бири — Тошкент шаҳар комсомол комитети қошида, иккинчиси эса — олимлар уйида. Клуб аъзолари Ватанимизнинг турли жойларида ҳар йили ўтказиладиган эсперанто йиғинларида фаол қатнашиб келмоқдалар. Улар чет эл мамлакатларида ҳам меҳмон бўлиб, халқаро эсперанто анжуманларида иштирок этганлар. Эсперанточилар шу йилда нашр этилган материаллардан кўргазмалар уюштирадилар, чет эллардан шаҳримизга келган эсперантоцилар, билан учрашувлар ўтказадилар.

Клуб ташкил қилинганидан бери ўтган давр тажрибаси шундан далолат бермоқдаки, халқаро тиллардан бири бўлган эсперанто тили кишиларни интернационал дўстлик руҳида тарбиялашнинг ўзига хос воситасидир.

М. МУТАЛОВ,
Тошкент Олимлар уйи Эсперанто клубининг аъзоси.

ДЎСТЛАРНИ ТАБРИКЛАШДИ

Тошкент меҳмонхонаси қурилишида полякча сўзлар эшитилиб қолди. Бу ерда Краков металлургия академиясининг студентлари зўр ғайрат билан меҳнат қилмоқдалар. Улар ўз каникулларини Тошкент политехника институтининг студентлари билан бирга ўтказишга қарор қилдилар. Поляк студентлари тошкентлик студентлар билан бир неча йилдан буён мустаҳкам алоқа боғлашган.

22 июль куни поляк студентларини Польша Халқ Республикасининг ўттиз йиллиги билан самимий қутлашди. Бу табрик сўзлари Тошкент политехника институтида ўтказилган студентлар кечасида янгради. Шу куни Краков металлургия академияси қурилиш отрядининг қатнашчилари Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетида қабул қилинди.

(ЎзТАГ).

•

КОЛХОЗ АНСАМБЛИ

Бўка районидаги «Октябрь 40 йиллиги» колхозида кўпгина талантлар етишиб чиққан. Бу ерда ишлаб турган «Муножот» халқ чолғу асбоблари ансамбли ҳам шу бадиий ҳаваскорлардан ташкил топди.

Ансамбль ўз репертуарини анча бойитди. Ўзбек, тожик, қирғиз, озарбайжон халқ куй ва қўшиқларидан иборат концерт программаси тайёрланди.

Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллик тўйига атаб байрам томошаси намойиш қилинади.

СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ●

ЧЕМПИОНАТ МУЛОҲАЗАЛАРИ

⊙ Финалчилар аниқланмоқда. ⊙ Биринчиликнинг кутилмаган воқеалари. ⊙ Командалар маҳоратидаги тафовут.

Республика футбол чемпионати ўзининг якунловчи босқичига кирди. Бу йил 37-марта ўтказилаётган Ўзбекистон чемпионатининг икки группадаги дастлабки мусобақаларида 24 команда маррага чиққан эди. Биринчилик бошланишиданоқ уч ўйинда муваффақиятсизликка эришган Навоийнинг «Химик» командаси чемпионат ўйинларидан чиқиб кетди. Андижон область Пахтаобод районининг «Хлопковик» футболчилари ҳам навоийликлардан «ўрнак» олишди. Мана энди эса саралаш мусобақалари тугай деб қолганда Бухоронинг «Строитель» футболчилари чемпионат ўйинларини давом эттиришдан бош тортдилар. Бухороликлар Қарши, Тошкент, Олмалиқ коллективлари билан бўлган учрашувларга сабабсиз келишмади. Республика футбол чемпионатидаги бундай «кутилмаган ҳодиса»лар футбол мухлисларини қаттиқ ранжитмоқда. Бу йил Ўзбекистон чемпионати ўйинларида аввалги йиллардагига қараганда бир мунча кўп команда қатнашиш иштиёқини билдиргани кишини хурсанд этади. Лекин қуруқ истак ва хоҳиш билан иш битмайди. Республика футбол федерацияси эса ана шу истак ва хоҳишнинг маҳлиёси бўлиб қолди. Агарда командалар олдига жиддий талаблар қўйганда, физкультура коллективларидан чемпионат низомига қатъий итоат этишни талаб қилганда бундай кўнгилсиз ҳоллар юз бермаган бўлур эди.

Биринчилик ўйинларига назар ташлайдиган бўлсангиз командалар маҳорати ва тактик услуби ўртасида ҳам катта тафовут борлигини кўрасиз. Турнир жадвалининг юқори поғоналарини эгаллаган ва финалга чиққан коллективлар турнир жадвалининг иккинчи ярмида жойлашган коллективлардан анча устунлиги яққол сезилиб турибди. Гулистоннинг «Мотор» командаси Фарғонанинг «Химик» коллективини 9:0, республика ёшлар футбол мактаби командаси Зарафшоннинг «Прогресс» футболчиларини 9:1 ҳисобида мағлубиятга учратганлиги командалар маҳорати ва тактик услуби ўртасидаги катта фарққа яққол мисолдир.

Биринчи группада Гулистоннинг «Мотор», Қуйи Чирчиқ районининг «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» совхози, Андижон областининг «Шаҳрихон», Марғилоннинг «Меҳнат», Тошкентнинг «Старт», Наманганнинг «Автомобилист» командалари, иккинчи группада Қаршининг «Тонг», Хоразм областининг «Хоразм», республика ёшлар футбол мактаби, Тошкентнинг «Трактор» ва ўтган йилги республика чемпиони Самарқанднинг «Строитель» командалари финал группада қатнашиш ҳуқуқига эга бўлишди. Финалдаги яна бир йўлланмага Олмалиқнинг «Металлург» ва Хоразм областининг«Хева» командалари даъвогарлик қилмоқда. Бу ҳар икки команда бир хил 23 тадан очко тўплаши мумкин. Ана шунда финалчи тўплар нисбатига кўра аниқланади.

Мамедов устозлик қилаётган Самарқанднинг «Строитель» командаси ўйинчилари ҳаммадан кўп рақиб дарвозасини забт этишган. Улар 20 ўйинда 54 та тўп киритиб, ўз дарвозаларидан 16 та тўп ўтказиб юборишган холос. Ҳужумкорликда Зокир Қурбонов устозлик қилаётган «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» совхози, Владимир Десятчиков тренерлик қилаётган Гулистоннинг «Мотор» командалари ҳам бошқаларга ўрнак бўлишмоқда.

Юқорида биз командалар ўртасидаги катта тафовут ҳақида фикр юритдик. Зарафшоннинг «Прогресс» футболчилари 20 ўйининг биронтасида ҳам ғалабага эришолмай, атиги икки учрашувни дуранг қилишганини, рақиб дарвозасига бор-йўғи 10 та тўп киритиб, ўз дарвозасидан 69 та (!) тўп ўтказиб юборганини қандай баҳолаш мумкин?! Фарғонанинг «Химик» командаси ҳам бу кўрсаткичда зарафшонликлардан қолишмайди.

Республика командаларининг сони ошиши қувончли албатта. Лекин энг аввало маҳоратли футболчиларни тарбиялашни унутмаслигимиз керак. Клубларимиз олдиларида турган асосий вазифа —мастерлар командамиз учун муносиб ўринбосарлар етказиб беришни сира унутмаслиги лозим. Бир вақтлар мастерлар сафида ўйнаган, «Пахтакор» ва «Меҳнат резервлари» коллективларида камолатта етган футболчилар, бугунги кунда қатор командаларда устозлик қилмоқдалар. Булар Р. Юнусов, В. Суюнов, В. Мухин, В. Любушин, Н. Медних, В. Десятчиков ва бошқалардир. Аввало ана шу собиқ футболчиларнинг ўзлари — бугунги устозлар кўплаб маҳоратли футболчиларни тарбиялаш, резерв ҳақида қайғуришлари керак.

12 финалчининг 11 таси аниқланди. Олмалиқ ёки Хева коллективларининг бири финалчилар сафига қўшилади. Саралаш мусобақаларидаги натижалар финалда ҳисобга олинади. Бу йилги республика чемпиони деган фахрли номга 5—6 команда асосий даъвогарлик қилмоқда. Бир сўз билан айтганда жиддий учрашувлар олдинда.

Ш. УМУРЗОҚОВ.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

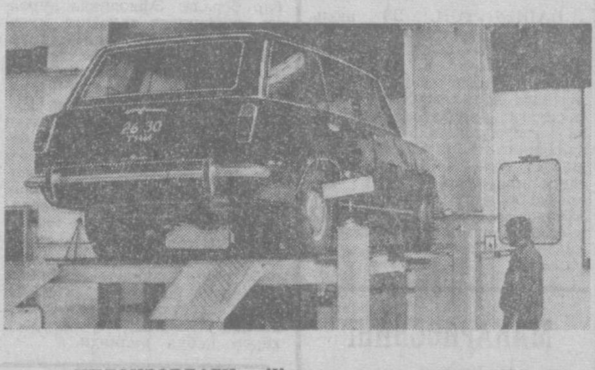

⊙ ЧИЛОНЗОРДАГИ «Жигули» енгил автомашиналарига комплекс техника хизмати кўрсатувчи автомарказ коллективи қизғин иш палласини бошлаб юборди. Бу ерда ҳар куни ўнлаб енгил автомашиналар техника кўригидан ўтказилмоқда. Ушбу суратларда корхона участкаларини кўриб турибсиз.

М. Нуриддинов фотолари.

ЧИЛОНЗОР-ДА АВТО-МАРКАЗ

МУСОБАҚАЛАР, УЧРАШУВЛАР

Биринчи лига футбол командаларининг мамлакат чемпионатида дастлабки давра учрашувлари якунланди. Бокунинг «Нефтчи» командаси чемпионат бошидан бери турнирда пешқадамлик қилиб келаётган эди. Аммо кейинги учрашувларда улар бўшашувчиликка йўл қўйдилар. Пировардида «Нефтчи» командасини олдин Ростов-Дон армиячилари, сўнг «Крылья Советов» футболчилари қувиб ўтдилар. Бу икки пешқадам 19 учрашувда 25 та очко тўплади. «Нефтчи» эса 24 очко билан учинчи ўринда келмоқда.

Москвада енгил атлетика бўйича СССР чемпионати старт олди. Мамлакатимизнинг энг кучли спортчилари 35 комплект соврин учун ўзаро курашадилар. СССР чемпионати сентябрь ойида Римда бошланадиган жаҳон чемпионати олдидан спортчиларимиз учун катта синовдир. Бу турнирда СССР терма командаси состави маълум бўлади.

Реклама ва эълонлар

ТВ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 12.00— МОСКВА. 12.05 — Гимнастика. 12.20 — Янгиликлар. 12.30 —Адабий ўқиш. 13.00 — Телеочерк. 13.30 — **Тайинланиш** (бадиий фильмнинг 2-серияси). 14.35 — Янгра, баян! 15.10 — «Безаклар». 18.20 — ТОШКЕНТ. 18.30 — Мультфильм. 18.50 — Ўқувчилар учун кўрсатув. 19.30 — «АХБОРОТ». 19.45 — Ўн минут музика. 19.55—Янги шаҳарча қурилишида. 20.30 — «АХБОРОТ». 20.50 — Қишлоқ хўжалик ходимлари учун кўрсатув. 21.15 — Концерт. 22.00 — «ВАҚТ». 22.30 — ДЎСТЛИК ЭКРАНИ. ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 10.30 — ТОШКЕНТ. 11.05 — **Уруш ва тинчлик** (бадиий фильмнинг 2-серияси). 15.40 — МОСКВА. 15.45 — Телефильм. 16.10 —Шахмат мактаби. 15.40 — Польшанинг 30 йиллиги 17.10 — **Тўрт танкчи ва ит** (бадиий фильмнинг 14-серияси). 18.10 —Янгиликлар. 18.20 — Болалар учун кўрсатув. 18.35 — СССР Олий Совети депутатлари ҳикоя қиладилар. 18.50— Концерт. 19.20 — Телеочерк. 19.50— **Тайинланиш** (бадиий фильмнинг 3-серияси). 20.05 — Адресимиз— Совет Иттифоқи. 22.00 —Ҳужжатли кино экрани. 22.30 — Театр ҳақида ҳикоялар. 23.45 — Енгил атлетика бўйича СССР чемпионати. 24.00 — Концерт. УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 19.00 — Тошкент янгиликлари. 19.15 — **Сурбет бола** (бадиий фильм). 20.15 —Эстрада концерти. 20.55 — **Қора ўлка садоси** (бадиий фильм).

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги «Главнефтеснабсбит» ва нефть, химия ва газ саноати ходимларининг Республика касаба союз комитети Ўзбекистон ССР «Главнефтеснабсбит» бошлиги Н. В. Ваҳобовга онаси

Ҳосиятхон ҲОЛДОРОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қиладилар.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

Орган Ташкентского обкома КП Узбекистана и облисполкома

БИЗНИНГ АДРЕС: 700029, ГСП, Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, № 26. ТЕЛЕФОНЛАР: Эълонлар — 338142, коммутатор — 330249 дан 330258 гача

Р. 12428. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси Тошкент шаҳри. Индекс 64634 Р. 12428.